

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. H. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken - BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komt, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alléén Reizigers en Tokhouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Voor de Suriname-film. — Lezing over Suriname. — Ingezonden Stukken. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 8 tot 15 Maart 1922.

Voor de Suriname-film.

Mr. H. B., Parijs f 10.—

Suriname.

Lezing, gehouden voor de Afdeling Haarlem van de Vereeniging „Oost en West“, op 8 Maart 1922.

Dames en Heeren,

Eene pijnlijke gewaarwording is het voor Surinamers bij hun verblijf hier te lande te ervaren, hoe gering de belangstelling in hun geboorteland is bij de Moederlandsche bevolking, niet alleen bij de niet-ontwikkelden en eenvoudigen, maar helaas ook bij de ontwikkelde en meer gegoede klasse. Het is een oude klacht, die al langer dan een eeuw telkens en telkens weer door vele schrijvers over Suriname geuit wordt. En tot heden bestaat er nog reden voor die klacht. Ik heb dezer dagen de hand gelegd op een brochure, in 1829 verschenen en geschreven door W. H. Lans, gewezen ontvanger der hoofdgelden van de kolonie Suriname, waarin de schrijver wijst op het gemis aan belangstelling hier te lande zelfs bij personen, die bij de groote landbouw-ondernemingen daar geïnteresseerd waren. In de West merkt ook de Surinamer, die het voorrecht nog niet had in Nederland te zijn geweest, in verschillend

opzicht, dat de belangstelling in de kolonie van de zijde van het Moederland in de verste verte niet is, wat het in het voordeel van beide landen moest wezen, maar, als hij hier gekomen, kennis maakt met de werkelijkheid, dan komt hij tot de droeve ervaring dat het gemis aan belangstelling hier te lande nog veel erger is dan hij zich ooit heeft kunnen voorstellen.

Die geringe belangstelling is ongetwijfeld voor een groot deel het gevolg van de onbekendheid, die over het algemeen bij den Nederlander bestaat met het bezit van Suriname. Velen hebben nooit over Suriname hooren spreken, tal van anderen hebben zeer oppervlakkige denkbeelden ervan en doorgaans wordt Suriname verward met Curaçao; vragen

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer A. J. GOOSZEN, Landrechter te Solo (Java).

als: is Suriname niet de hoofdstad van Curaçao? zijn geen zeldzame.

Toch bestaat er geen gebrek aan litteratuur over de kolonie; bestond er en bestaat er geen gebrek aan mannen, in Europa en in Suriname geboren, die op velerlei wijze trachten kennis omtrent de kolonie en hare bevolking te verspreiden en tot algemeene belangstelling op te wekken. Zoowel individueel als in vereenigingen samenwerkend wordt er, vooral in den laatsten tijd, door velen, oud-Gouverneurs en anderen, voor de belangen van Suriname sterk geijverd.

Dit wordt door den Surinamer met dankbaarheid gadeslagen en doet het zijn hart goed den laatsten tijd te kunnen constateeren dat de gemaakt wordende reclame niet zonder uitwerking blijft. Immers wordt er thans, zij 't ook sporadisch nog, eenige toenemende belangstelling waar-

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Regenmantels

speciale aanbieding gummi regenmantel, zwart, wit en geruit, prima Engelsche kwaliteit, jeugdig model. f 29.75

Verder groote sortering in modellen en kleuren van de bekende Engelsche gabardine regenmantel

Zambrene

Alleenverkoop voor Den Haag

Den Haag Spuistraat 8

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 *hoek Heerengracht* - **Amsterdam**
Ladies' and Gentlemen's Tailor
Grootste en bekendste Nuis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding
Speciaal ingericht voor repatrieerenden *Kleding naar Maat in één dag gereed*

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
 VAN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maren bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Gevraagd in alle plaatsen,
DAMES met eenige aanleg voor Teekenen of Schilderen, om in ons eenvoudig Batikschilderen en Lintrikwerk les te geven en onze batikverven en toebehooren te verkoopen
 Firma TENZER, telefoon 4229, Fabriek van Batikverven, opgericht 1887, Noordeinde 139b. Den Haag.

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden
 Door onze veeljarige praktijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering. Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:
 Lingerie - Bedlinnens - Tafelgoederen
 Huishoud- en Stukgoederen
 Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvraag franco.
Specialiteit: Tafel-, Bed- en Huishoudlinnens
 voor Hotels, Restaurants, enz.
 Monsters op aanvraag
Firma A. NIJLAND
 FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
 ALMELO (Twenthe)

Om goede zaken te maken
 is het nodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**
 GEBRUIK DIT BLAD VOOR UW
Reclamecampagne.

genomen. Te hopen is het, dat dit meer en meer algemeen moge worden.

Tot de vereenigingen, die reclame voor Suriname maken, behoort zeer zeker „Oost en West“, die in de eerste plaats beoogt het verspreiden van populaire kennis omtrent de koloniën en het bevorderen der welvaart in die gewesten.

Op de algemeene vergadering dezer vereeniging, verleden jaar te Rotterdam gehouden, vond ik reden de hoop uit te spreken, dat er op eene volgende vergadering zou kunnen worden getuigd, dat er in het belang van de West-Indische koloniën van deze vereeniging meer actie is uitgegaan dan de laatste jaren zich gekenmerkt hebben. Ik heb er toen op gewezen, dat er een groot arbeidsveld voor de Vereeniging daar te bearbeiten is.

Billijkheidshalve meen ik daarom het thans op mijn weg te liggen hier te gewagen van de ernstige pogingen der Vereeniging, om in 't belang der kolonie werkzaam te zijn.

Ik heb hiermede op 't oog het oprichten van eene Vereeniging „Stuunfonds“ van studeerenden uit West-Indië, waarvoor het initiatief door Oost en West genomen is. Van de ontworpen statuten heb ik met belangstelling en waardeering kennis genomen. De taak, die de Vereeniging zich voorneemt, is eene schoone en de vervulling daarvan zal de West-Indische hier studeerende jeugd en haar in de West gevestigde ouders zeer ten goede komen.

Waar anderen zich beijveren voor het belang van het onbekende en miskende gewest en zijne bevolking, zal het begrijpelijk zijn, dat de Surinamer van geboorte het prettig vindt en waardeert, als ook hij de gelegenheid erlangt om naar zijn vermogen bij te dragen in de verspreiding van kennis omtrent zijn land en bevolking. Want niets zal hem aangenaam zijn dan dat aan zijn aan bronnen van welvaart rijke, maar miskende en verwaarloosde Suriname, in het Moederland algemeene warme belangstelling ten deel valt evenals aan de zusterkolonie in de Oost gelegen. Want eerst als het zoo ver gevorderd zal zijn, zal voor Suriname den weg gebaad zijn uit zijn staat van verval weder op te leven.

Immers dan eerst zal de bestaande geringe politieke belangstelling ook gaan toenemen, de factor n.l., die noodig is om de nationale energie en het nationale kapitaal op te wekken en aan te moedigen deel te nemen aan den opbouw van dit stuk nationaal gebied, dat al eeuwen lang braak ligt en op ontginning wacht.

Na deze inleiding behoef ik waarlijk niet met veel woorden te verklaren hoe blijde ik was, toen mij de uitnodiging van Uwe afdeling bereikte om eene lezing met lichtbeelden hier te houden over Suriname en hoe gaarne ik aanstands bereid was naar mijne zwakke krachten bij te dragen ter bereiking van het door onze Vereeniging beoogde sympathieke doel.

Tot de middelen, die bij uitstek geschikt zijn om voor een land als Suriname reclame te maken, behoort zeer zeker in de eerste plaats de bioscoop. Wij hebben verleden jaar in Den Haag gezien het algemeen als nuttig erkend werk, dat de heer Mullens verricht heeft met de Indische films. Voor Suriname echter ontbrak er een film en moest men, zooals weer hedenavond, zich bepalen tot en tevreden stellen met de tooverlantaarn om wetenswaardigheden van Suriname's land en volk te vertoonen.

Door een toevalligen samenloop van omstandigheden nu zullen wij heel gauw een Suriname-film rijk worden. Misschien, dat wij het nu al zijn. Het kan toch bij U bekend zijn, dat op initiatief van den huidige Gouverneur Baron van Heemstra bij zijn bezoek in December verleden jaar aan de Fransche kolonie Cayenne, toen hem ter oore kwam dat aldaar een filmopereur van de bekende firma Pathé frères in opdracht van het Gouvernement van Fransch Guyana bezig was opnamen te doen voor de a.s. koloniale tentoonstelling te Marseille, pogingen in het werk zijn gesteld den filmopereur op zijn doorreis naar Frankrijk een Suriname-film te doen maken. Die pogingen schijnen met succes bekroond te zijn. Volgens de per laatste mail hier ontvangen couranten toch was de filmopereur het laatst van Januari al bezig met het doen van opnamen in Suriname.

De kosten van die opnamen zullen worden bestreden uit particuliere bijdragen. Ook hier in Holland is er al door verscheidenen daarvoor bijgedragen, ook door de Vereeniging Oost en West, en het Hoofdbestuur dezer Vereeniging is bereid zich te belasten met het in ontvangst nemen van gelden.

Het behoeft geen nader betoog, dat door die film in eene lang gevoelde behoefte zal worden voorzien. De bedoeling van het comité, dat zich voor die film in Suriname heeft gevormd, is om de film in Nederland, in het bijzonder in de schoolbioscopen, te doen vertoonen. Als daarbij gezorgd wordt voor eene juiste toelichting van de beelden, dan zal daardoor een reclame voor Suriname worden gemaakt, die in de toekomst vruchtbaar zal blijken te zijn.

Dat grootsche doel te steunen door geldelijke bijdragen is een goed werk doen. Gij allen, die hier gekomen zijt, en

door Uwe aanwezigheid toont niet onverschillig te zijn in de zaak van Suriname, zult zeker bereid zijn een offer te willen brengen ter bereiking van het beoogde doel. Welnu, het Bestuur van de Afdeling Haarlem van Oost en West zal gaarne bereid zijn Uwe bijdragen in ontvangst te nemen.

Ik zal hedenavond eerst algemeene beschouwingen over Suriname houden en na een korte pauze daarop U eenige beelden toelichten.

In den aanvang gewaagde ik van de onbekendheid met Suriname, heerschende bij een groot deel der natie, waarvan voor een goed deel de bestaande geringe belangstelling moet worden geweten.

Onbekend maakt onbemind. Inderdaad geldt dit voor Suriname en de Surinamers. Hoe kan men zijn broeder de broederhand reiken, hoe hem aan het hart drukken, hem waardeeren en liefhebben, als men hem niet heeft leeren kennen als een broeder; als de wetenschap ontbreekt dat zijn broeder leeft? Ware het bestaan van Suriname in alle lagen van het volk hier bekend; kende zij de wording van het Surinaamsche volk en zijne geschiedenis; was men hier op de hoogte, dat er tusschen dat volk en de bevolking hier van den beginne af aan banden van verknochtheid, van eendracht bestaen; was het niet onbekend, dat ook in de bevolking daarginds vele tradities der voorvaderen voortleven; dat die bevolking in haar voelen en denken van den Nederlandschen geest bezield is; dat aan de noordkust van Zuid-Amerika eene Nederlandsche volksplanting is en geenszins aan een wingewest kan worden gedacht — dan gewis, zou de Nederlander als vanzelf gedrongen worden tot het stellen van belang, tot het deelen in het lot van zijn hulpbehoevende broeder.

Ruim 2½ eeuw al dateert het bezit van Suriname als Nederlandsche kolonie. Langer dan 2½ eeuw maakt die kolonie een overzeesch deel uit van het Nederlandsch gebied. Op 28 Februari 1667 voor het eerst in het bezit van de Nederlanders gekomen door verovering der Zeeuwen in den Tweeden Engelschen zeeoorlog, werd deze Guyana bij den vrede van Breda, die daaraan een einde maakte, op 31 Juli in het bezit van Nederland gelaten. Dat bezit werd in 1674 gehandhaafd bij den vrede van Westminster, waarmede de Derde Engelsche zeeoorlog beëindigd werd. En nadat de Engelschen zich opnieuw van de kolonie hadden meester gemaakt en het bewind erover gevoerd van 1804—1816, kreeg Nederland haar terug bij den vrede van Parijs in 1815. Van toen af is in de Nederlandsche soevereiniteit daarover geen stornis geweest.

Toen de Nederlanders in 1667 daarvan bezit namen, bestond de inheemsche bevolking uit wilde Indianenstammen, zooals bekend een nomadenvolk, dat door geheel Amerika her en der trok. Behalve deze autochtonen, waarvan thans weinig overgebleven zijn, bestond de bevolking kort na het in bezit nemen door Nederland overigens uit Europeanen, meest Nederlanders en Israëlieten, die uit Brazilië en Cayenne geweken, zich daar gevestigd hadden, o.m. ter uitoefening van den landbouw. Toen de Nederlanders zich daar als heerschers vestigden, waren er tal van plantages, waar op de landbouw in den vorm van Groot-bedrijf werd uitgeoefend, door Engelschen en Franschen aangelegd. Aangezien de Indianen, die trouwens hoofdzakelijk van de jacht leefden, niet in dienst van de Europeanen op de plantages veld- en handenarbeid wilden verrichten, was men aangewezen op den invoer van werkkrachten van buiten. Naar het voorbeeld van de Engelschen werden door de Nederlandsche plantage-eigenaren de werkkrachten gerecrueteerd uit den slavenhandel op Afrika, en werden veel negers geïmmigreerd in Suriname.

De huidige inheemsche bevolking van Suriname bestaat dan ook voor het grootste deel uit afstammelingen van Nederlanders en negers en vermenging van beiden.

Het Nederlandsche element heeft in den loop der eeuwen zijn invloed weten te handhaven op de geestelijke ontwikkeling van de wisselende geslachten. De Nederlandsche gedachte heeft zich voortgeplant van geslacht op geslacht. Door middel van het onderwijs, gebracht in alle lagen der bevolking, is de Nederlandsche cultuur algemeen doorgevoerd en heeft steeds haar overheerschen invloed op de geestelijke vorming van den Surinamer behouden, zoodat zij is de cultuur in Suriname. Een cultuur van anderen oorsprong dan de Nederlandsche bestaat er niet. Trots veel ontberingen en levensgevaaren in de oerwouden, heeft men vooral de Godsdienstzendingen, het beschavingswerk doorgevoerd tot de Bochnegers en Indianen op hun woonplantagen in de ondoordringbare bosschen.

Het percentage der inheemsche bevolking, dat de Nederlandsche taal niet verstaat, niet spreekt en schrijft, is dan ook zeer gering. Wilt gij bewijs daarvoor? Luistert naar wat een deskundige op onderwijsgebied, een pur-sang Nederlander, zeer onlangs daarvan zeide. Het was n.l. de heer Terhegge, leeraar met middelbare bevoegdheid aan de Hendrikschool te Paramaribo, een openbare Mulo-richting, tevens lid der Koloniale Staten, die bij de openbare behandeling van de herziene Onderwijsverordening in de

KON. ERK. PITMANSCHOOL
 Staatsblad 37.
 DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM
 Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting. 172
KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
 Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

PERRY & CO.
 AMSTERDAM - ARNHEM - GRAVENHAGE
 UTRECHT - GRONINGEN
 139
HUTKOFFERS

M
 O
 DIR
 H. J.
 te 's
 schaa
 MA
 ver
 der
 Ho
 da
 in
 Ho
 ook
 de
 de
 Zoo
 land
 and
 geme
 Nimm
 gewel
 werpe
 aan,
 Dit
 land
 der, d
 danig
 het N
 ijke
 bore
 voor
 Al
 erkent
 de zes
 rie va
 gerec
 ring
 die
 sheere
 Gene
 ghou
 het o
 derda
 deze
 maak
 stige
 bij d
 volks
 welda
 leefd
 „Oo
 voort
 een
 west,
 zit v
 vorm
 Nede
 Of
 goede
 daarv
 Ik
 lands
 Neder
 niet g
 hare
 eenvo
 staal.
 De
 caat
 verkla
 oplaat
 name
 ven
 waar
 opge
 autoc
 stins
 Al
 groot
 bevest
 bedoe
 name
 inpul
 baar
 dag
 ghebr
 voor
 op d
 ontru
 spunt
 hier
 Ind
 dat zi
 de vr
 Neder
 Ma
 ervar
 de ko
 hij de
 broed
 werd
 ee
 „F
 Dan

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden

Opgericht 1838

te 's-HERTOGENBOSCH

Opgericht 1838

DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.

DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

vergadering van 17 Augustus 1921 o.m. zeide: „Ieder Nederlander voelt zich thuis in de kolonie, iedereen verstaat Hollandsch, de meesten spreken het, en zoo vlot en goed, dat het algemeen de verbazing opwekt, als de Surinamer in Holland spreekt of leest.” Kan van de andere koloniën ook getuigd worden, dat iedereen Hollandsch verstaat, dat de meesten het spreken?

Zooals het gevoel van saamhoorigheid met het Moederland bij de Surinamers ontwikkeld is, wordt in geen der andere Nederlandsche koloniën aangetroffen. Over het algemeen denkt en voelt de geheele bevolking Nederlandsch. Nimmer heeft zich de behoefte doen gevoelen haar door geweld van wapenen aan het Nederlandsch gezag te onderwerpen. Steeds heeft zich die bevolking verknocht gevoeld aan, wist zij zich één met Nederland en Oranje.

Dit is dan ook door opvolgende regeeringen in Nederland ingezien en erkend. En daarom was het geen wonder, dat de wetgever van 1892 aan de Surinamers de hoedanigheid van Nederlandschap schonk (bij de wet op het Nederlandschap en ingezetenschap), waardoor zij gelijke rechten verkregen als de in het Rijk in Europa geboren. En eenzelfde burgerlijke en strafwetgeving als voor het Rijk in Europa geldt, bestaat in Suriname.

Al veel vroeger werd dat door Nederland ingezien en erkend. Daarvoor kan ik U aanhalen wat de regeering in de zestiger jaren van de vorige eeuw in haar eerste Memorie van Toelichting, behoorende bij het ontwerp van een regeeringsreglement van de kolonie, verklaarde. De Regeering zeide toen: „Bij de merkwaardige beraadslagingen, die in 1845 naar aanleiding van een verzoekschrift der Heeren Bosch Reitz e.s. in de Tweede Kamer der Staten-Generaal over de aangelegenheden van Suriname werden gehouden, werd met kracht het gevoelen voorgestaan, dat het octrooi van 1682 nimmer wettig afgeschaffd en dus inderdaad nog altijd van kracht was gebleven. Wat er van deze rechtskundige bewering zij, het kan als een uitgesproken zaak worden aangemerkt, dat Suriname regtmatige aanspraak heeft op de hernieuwing der voorregten, die bij die fundamentele conditiën aan de ingezetenen dier volkplanting geschonken, in wier genot en onder wier weldadigen invloed zij een gelukkig verleden hebben beleefd.

„Ook de tegenwoordige voordragt” — zoo gaat de Reg. voort — „rust alzoop op het beginsel, dat Suriname uitmaakt een ware volkplanting, een overzeesch Nederlandsch gewest, welks bewoners gesteld moeten worden in het bezit van al die rechten en vrijheden, welke in verschillende vormen gegoten, door alle tijden heen het erfgoed van den Nederlander zijn geweest.”

Of echter de bepalingen van het Regeeringsreglement goede en afdoende waarborgen daarvoor hebben gegeven, daarover straks het een en ander.

Ik mocht dus zoeven veilig spreken van eene Nederlandsche volkplanting. Inderdaad is Suriname een door Nederlanders gestichte volkplanting. Van Suriname kan niet gedacht worden aan eene inheemsche bevolking, die hare eigen zeden, instellingen en godsdienst heeft, om de eenvoudige reden, dat zulk eene bevolking daar niet bestaat.

De Studie-Commissie van het Suriname Studie Syndicaat mocht dan ook met recht in haar rapport van 1920 verklaren: „De gisting op sociaal terrein, die in Europa plaats grijpt en tot Azië doordringt, heeft er (nl. Suriname) niet den minsten invloed gehad. Trouwens motieven als in Nederlandsch-Indië en Britsch-Indië gelden, waar rechten voor de oorspronkelijke bevolking worden opgeëischt, kunnen hier niet worden aangevoerd, daar de autochtonen tot een minimum gereduceerd zijn en allerminst aanspraak maken op eigen bestuur.”

Al wat in Suriname tot stand is gebracht, is voor het grootste deel te danken aan de Nederlandsche energie. Ter bevestiging hiervan de volgende aanhaling uit het zoeven bedoelde rapport: „Het zijn onze voorouders en wel voornamelijk de Zeeuwen geweest, die door hun kennis van inpolderen een onbewoond en onbruikbaar land bebouwbaar gemaakt hebben, waarvoor hun tot op den huidigen dag ook door Engelsche schrijvers een welverdiende hulde gebracht wordt. Hun stoere werkkraft heeft dit land voor ons veroverd, niet op zwakkere medemenschen, maar op de elementen. Zij zijn het, die dit land „aan de golven onttrukt” hebben, waardoor alles, wat uit een ethisch oogpunt tegen het bezit van koloniën kan worden ingebracht, hier niet opgaat.”

Inderdaad mag dan ook van Suriname worden gezegd, dat zij is de meest Nederlandsche kolonie, zooals vaak van de vroegste tijden af tot op den huidigen dag door tal van Nederlanders erkend wordt.

Maar daarom ook is het pijnlijk voor den Surinamer te ervaren, dat men zich zoo weinig laat gelegen liggen aan de kolonie. De Surinamer zou niets liever willen, dan dat hij door den Nederlander werd beschouwd en bejegend als broeder van eenen huize en hem als zoodanig genegenheid werd betoond.

Hoe een einde aan die onbekendheid te maken? M.i. ligt het middel voor de hand. Men beginne bij de jeugd. Op de lagere scholen worde als een leervak opgenomen het onderwijs in de aardrijkskunde en geschiedenis van de koloniën en daarvan meer dan tot nu toe het geval was, werk te maken. Op de scholen streve men er naar bij het jonge geslacht kennis bij te brengen van en liefde aan te kweken voor de koloniën. In die richting zou onze Vereeniging nuttig werkzaam kunnen zijn.

De vrij algemeen heerschende onbekendheid met het land is intusschen niet de eenige reden van het gemis aan belangstelling.

Naast de groote groep van niet kenners van Suriname, zijn er ook Nederlanders, bij wie de kolonie wel bekend is, doch wier hart voor haar niet warm klopt niet alleen, maar haar zelfs met onverschillige blikken gadeslaat, en wel tengevolge van de financiële zorgen, welke het bezit dier kolonie al langer dan drie vierde eeuw voor Nederland medebrengt.

Men vraagt zich af waartoe het dient, meer geld te steken in eene kolonie, die geen winsten afwerpt, die trots het entameeren van eenige groote werken, waarvan verbetering verwacht werd van den economischen toestand, in plaats van vooruit meer en meer achteruit gaat. Die onverschilligheid is bij velen hunner zelfs in een soort van boosheid overgeslagen en de slechtste qualificaties zijn in hun oog nog te goed voor de kolonie, omdat zij voor het sluitend maken van haar budget jaarlijks een aanzienlijk bedrag uit 's Rijks schatkist noodig heeft. Wij weten, dat er van die zijde zelfs stemmen zijn opgegaan om afstand te doen van Suriname, om zodoende een einde te maken aan het subsidieeren niet alleen, maar ook om uit een eventuele koopsom van eene andere mogendheid den Moederlandschen schuldenlast te kunnen delgen.

Ik kan me begrijpen, dat er door de verbitterden in hun boosheid zoo gedacht en gesproken wordt, zonder dat ik daarmee om meer dan een reden geacht wensch te worden de juistheid van die redeneering zelfs voor een gering deel toe te geven.

Het is waar, dat Suriname al tientallen van jaren subsidie van het Moederland geniet, waarvan het totaal bedrag in de miljoenen loopt. Het is ook waar, dat Suriname niet in staat is hare huishouding uit eigen middelen te bekostigen. Het is echter eveneens waar, dat de oorzaken daarvan liggen buiten de schuld van het land en zijne bevolking. En nu gaat het niet aan het land aan die kolonie te krijgen, omdat zij niet vooruit gaat, zonder zich rekenschap te geven van de oorzaken van den achteruitgang.

Tot goed begrip van den huidige preciezen economischen toestand behoort men toch de geschiedenis op economisch gebied na te gaan en de redenen na te speuren, die tot dien toestand hebben geleid. Uit het verleden ontstond het heden.

Maar dit daargelaten, bestaat er voor zulk een onderzoek m.i. juist alle reden, waar het een bekend feit is, dat Suriname een tijd heeft gekend van grooten bloei, waarin zij jaren achtereen uit het landbouwbedrijf batige sloten aan het Moederland heeft bezorgd, welke in honderden miljoenen liepen. Uit dat feit op zich zelf al kan veilig worden aangenomen, dat haar achteruitgang niet is te wijten aan haren bodem. Dit is trouwens ook nooit beweerd. Integendeel is het communis opinio bij alle deskundigen, die een onderzoek naar de geschiktheid van den grond voor cultures hebben ingesteld, dat de vruchtbaarheid van de kolonie vaststaat. Eveneens worden de klimatologische en andere invloeden voor de cultures gunstig beoordeeld.

De achteruitgang op economisch en financieel gebied kan derhalve niet aan het land worden geweten. Daarvoor moeten andere oorzaken zijn. Het moge mij veroorloofd zijn daaromtrent in eenige beschouwingen te treden.

De zgn. Welvaartcommissie, die in opdracht van de Regeering in 1911 een onderzoek heeft ingesteld naar den economischen en financiële toestand en daarvan een omvangrijk rapport heeft uitgebracht, gaat in hoofdstuk II van haar rapport van het beginsel uit, dat afgezien van zeer buitengewone omstandigheden, wat de gesteldheid van den bodem en het klimaat betreft, in den regel de aard en het karakter van het volk den economischen toestand beheerschen. Die reden als algemeene regel moge volkomen juist zijn; en aan de juistheid daarvan als zoodanig beschouwd wensch ik dan ook niets af te dingen. In de opsomming echter van de verschillende oorzaken, welke op het Surinaamsche volkskarakter een ongunstigen invloed hebben uitgeoefend, wordt door de commissie m.i. niet genoeg aandacht geschonken aan een voornamen factor, welke niet alleen van bedenkelijken invloed op het volkskarakter is geweest, maar welke zelfs rechtstreeks den economischen toestand der kolonie beïnvloed en beheerscht heeft en de verbetering daarvan in hooge mate tegengehouden. En dat is de politiek, die het Moederland in den loop der jaren jegens de kolonie gevolgd heeft.

Wie de geschiedenis van Suriname kent, wie op de hoogte

Firma AUG. SAVELKOUL

Heerenkleeding naar Maat

Indische Uitrustingen

BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.

Vraagt geïllustreerden Catalogus

Dans-Instituut
B. STERNFELD
Leerling v. h. Instituut Jacques Dalcroze te Genève
Koningin Emmakade 133 Tel. M. 3348
'S-GRAVENHAGE

Onderwijs in
Modern Dansen
alsmede in
Klassiek, Plastiek en Rhythmische Gymnastiek.

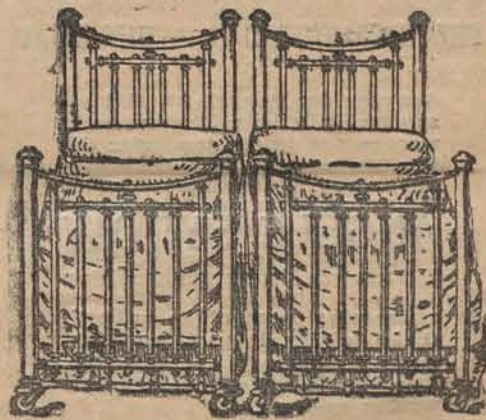
W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.

TELEFOON H. 2120

DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8½—12½ en van 2—6 uur.

Adverteeren doet verkoopen.

F. C. DE BRUYN

eenigst adres voor de bekende „Parakan Salak” Thee, f 1.00 per pond.

NEEMT PROEF.

Dankertstraat 43.

Tel. M. 4088 en M. 4089

Fa. A. C. LINSCHOTEN

Fred. Hendriklaan 211 Telef. Schev. 47

COMPLETE KEUKENINRICHTINGEN.
Gas- en Kolentornuizen. Huishoudelijke Artikelen.
Electrische Ornamenten. Strijkijzers. Comforen. etc.
BADEN & GEÏSERS.

Zendingen naar O. en W. onder gar. en gaven overtocht

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16-22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Seden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 % gewaarborgd.

124

HESSELS & MAK

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

*1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Nu is 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat*

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

BEZUIDENHOUT II DEN HAAG

Aanvang der privat- en clublessen medio October. Desgewenscht worden ook lessen ten huize der families gegeven. Aan onze academie is voor dit seizoen verbonden

ANGÈLE SYDOW

Leerares v. h. Conservatorium R'dam

onder wier persoonlijke en artistieke leiding Privat- en Clublessen in Rhythmische Gymnastiek Klassieke en Karakter Dansen worden gegeven.

Spreekuren dagelijks BEZUIDENHOUT 11 van 11-1, van 2-4 en van 6 1/2-7 1/2 uur. Prospectus op aanvraag.

Adverteeren doet verkoopen.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS. WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.

Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw Piet Heiplein, Tel. M. 3874 M. 3875

Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

is van de koloniale politiek, zal de juistheid van deze mijne bewering volmondig erkennen.

Met feiten kan worden gestaafd, dat de economische vraagstukken van Suriname steeds beheerscht zijn door de politieke gedragslijn van het Moederland. Het is een niet te loochenen feit, dat die politiek zoo diep ingreep in de behandeling dier vraagstukken, dat de al of niet oplossing daarvan geheel afhankelijk is geweest, en tot den huidige dag daarvan afhankelijk is. Doordien de kolonie subsidie van het Moederland geniet, moet de begroting definitief door het Moederland worden vastgesteld. Dit op zich zelf is natuurlijk volkomen billijk. Zoolang het Moederland bij te passen heeft uit 's Rijks schatkist, moet het het eindoordeel en de beslissing over de uitgaafposten aan zich behouden. Maar daarom ook zijn vaak, bij de vaststelling van het bedrag dat men aan subsidie wilde bijpassen, uitgaven achterwege gelaten, die noodzakelijk en dringend waren voor de verbetering van den economischen toestand.

Het is werkelijk niet mogelijk den economischen toestand te beoordeelen zonder, in onmiddellijk verband daarmee, rekening te houden met de gevolgde Moederlandsche politiek. Daarom gaat het niet aan die twee zaken los van elkaar te behandelen en den ongunstigen invloed van die politiek op het volkskarakter te onderschatten.

In de door het Moederland gevolgde politiek is niet altijd een vaste lijn te vinden. Deze bewering is niet voor gebronde tegenspraak vatbaar. Om de juistheid daarvan aan te toonen zal het wel voldoende zijn slechts enkele gevallen aan te stippen. Van de vroegste tijden af is de landbouw geweest de spil waarop alles draaide, de hoofdbron van welvaart, van bedrijf en bestaan voor de ingezetenen, van inkomsten voor de kolonie en de voornaamste reden van belangstelling in Surinaamsche aangelegenheden bij elders gevestigde personen. De invloed, die de landbouw, en voornamelijk het grootbedrijf, op het geheele volksleven steeds heeft uitgeoefend, is van geen der andere bronnen van bestaan uitgegaan. De historie van Suriname heeft bewezen dat deze tak van bedrijf immer van beslissenden invloed is geweest op het geheele economisch leven der kolonie.

Reeds kort na hunne vestiging hebben de eerste Europeesche volkplanters die betekenis van den landbouw voor Suriname ingezien. Zij hebben, ofschoon het de goudkoorts was, die hen dreef naar het Eldorado in het legendarische goudrijke koninkrijk Guyana aan de Noordkust van Zuid-Amerika, bij hunne eerste eigenlijke vestiging, n.l. door de Engelschen in 1634, zich toegelegd op het intensief drijven van den landbouw.

In het bloeitijdperk van Suriname was het het grootbedrijf van den landbouw, dat miljoenen heeft opgebracht. Het vraagstuk van het grootbedrijf van den landbouw moet derhalve van vitaal belang voor Suriname, evenals voor de andere West-Indische koloniën, beschouwd worden.

Verstandige politiek moest daarom medebrengen, dit steeds in het oog houdende, alle denkbare middelen in toepassing te brengen, waarvan bevordering en gestadige uitbreiding van dat bedrijf verzekerd worden.

Daarom moest het in de eerste plaats als een gebiedende plicht beschouwd worden om, waar Suriname, evenmin als de andere West-Indische koloniën, over voldoende eigen bevolking beschikt om daaruit werkkrachten aan de landbouwondernemingen te bezorgen, door doeltreffende maatregelen die ondernemingen te waarborgen van den geregelde invoer van arbeiders van buiten, zijnde dit toch een der voornaamste bestaansvoorwaarden voor het grootbedrijf. De voorziening in de arbeidskrachten geschiedde vroeger door den handel in slaven op Afrika, zooals ik straks al memoreerde. Aan deze goedkope wijze van immigratie kwam echter een einde, daar Engeland met ingang van 1808 den slavenhandel ophief. De verplichting der ingevoerde slaven tot veld- en handenarbeid ten behoeve van hunne meesters in de koloniën bleef echter gehandhaafd. In Britsch-Guyana werden de slavenarbeiders geëmancipeerd in 1834 en in Suriname geschiedde de vrijverklaring eerst op 1 Juli 1863. De ervaring in Demerara had bewezen, dat de vrijgemaakte slaven niet te bewegen waren als arbeiders te blijven werken op de groote landbouwondernemingen, waar zij en hunne voorouders onder het juk der slavernij, onderworpen aan mishandeling door hunne meesters, hadden gearbeid. Tengevolge daarvan waren tal van bloeiende ondernemingen ten onder gegaan. Niettegenstaande die ervaring, verzuimde echter het Moederland van Suriname bij de emancipatie van 1863 doeltreffende maatregelen te nemen om te voorzien in de vervanging van werkkrachten. Evenals in Demerara geschied was, bleven de noodlottige gevolgen van dat verzuim niet uit. De eertijds bloeiende plantages, 400 in getal, die al vóór 1863 door staatkundige en andere omstandigheden geleden hadden, gingen wegens gebrek aan werkkrachten te niet. Het kapitaal trok zich uit de kolonie en van toen af brak voor Suriname een tijdperk aan van achteruitgang, dien zij niet te boven is gekomen. Integendeel is die toestand door meerdere politieke fouten sedert critieker en critieker geworden. En thans

bestaat er een staat van verval. Een bewijs van de groote onverantwoordelijkheid der gevolgde politiek is, dat terwille de slavenbevolking op 1 Juli 1863 is vrij verklaard, een in 1880 door het Moederland de invoer van vreemde werkkrachten krachtig werd geregeld door de oprichting van een immigratiefonds.

Ik zei, dat er in den loop der jaren meerdere politieke fouten begaan zijn. Een der voornaamste was zeker het noodlottige liquidatiebesluit inzake de bacoencultuur voor export, waardoor de weg voor de kolonie werd afgesneden om den landbouw weer te doen opleven. Merkwaaardig, dat de politieke Hoofdredacteur van „Het Vaderland”, die in de Tweede Kamer was en voor dat besluit had gestemd in het hoofdartikel van 9 Februari l.l. zichzelf afvroeg of het niet beter ware geweest als de Kamer niet had medegewerkt tot dat besluit.

Legio zijn voorts de gevallen, waarin opvolgende regeringen hier te lande tegen gehouden hebben het nemen van maatregelen, welke naar de overtuiging van koloniale bestuur en de locale wetgevende macht zoozeer gewenscht waren voor de verbetering van den economischen toestand. Een sterk staaltje daarvan is, wel het geval met de begroting voor 1916, op grond waarvan het regeringsbeleid in de Kamer een „puzzle” genoemd werd, welk geval Barneveld van Asbeck aanleiding heeft gegeven zijn ontslag als Gouverneur bij Hare Majesteit de Koningin in te dienen, omdat hij de politiek der regering in strijd achtte met de belangen der kolonie. Bij de openbare behandeling der Surinaamsche begroting 1917 in de Tweede Kamer werd door het lid Heeres als voorzitter van de G. v. R. een adres van den oud-Gouverneur Van Asbeck voorgelezen (1 Maart 1917 p. 1838), waarin deze mededeelde ontslag gevraagd te hebben wegens den eisch tot strenge toepassing van het plan-Idenburg onder de tegenwoordige omstandigheden (Plante Fébure, W.I. in het Parlement, blz. 48).

In dit verband kan ik nog wijzen op een artikel van de hand van Prof. G. A. F. Molengraaff in het Tijdschrift „Vragen van den Dag”, jaargang 1892, getiteld: „Nationaal belang in West-Indië verwaarloosd” en op een artikel van F. W. van Eeden, in bulletin 12, jaargang 1896 van het Koloniaal Museum te dezer stede, en getiteld: „Een verwaarloosd Erfdeel”.

Ik zeide dat de Nederlander zich ergert dat groote productieve werken, waaraan aanzienlijke bijdragen zijn ten koste gelegd, de kolonie geen welvaart hebben bezorgd. Maar hoe kan dat het geval zijn, waar bij de regering moed ontbrak om die werken voort te zetten. Halverwege werden groote maatregelen gestaakt.

Wilt gij meer weten van de groote fouten, die in den loop der eeuwen in politiek opzicht gemaakt zijn, slaat dan het meermalen aangehaald rapport van het Sur. Studie-Syndicaat na, blz. 193, 194 e.v. Dit Syndicaat heeft dan ook onomwonden het Moederland aansprakelijk gesteld voor den achteruitgang van Suriname.

Maar niet alleen dat Syndicaat. Door vele anderen, van wie de meesten Nederlanders, in het Rijk in Europa geboren, is dat al vroeger gedaan.

Uit de velen zal ik, behalve de zoo even genoemden, ook nog aanhalen H. Pyttersen Fz., lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in zijn in 1892 uitgegeven werk, getiteld: „Door een rooden draad verbonden, Armenzorg, Emigratie, Suriname.”

Ik kan de verleiding niet weerstaan enkele regels daaruit aan te halen. Schrijver zegt dan o.m. (op blz. 39 en 40): „Een land, dat suiker, cacao, katoen, koffie, rijst, maïs, tabak, kostbare houtsoorten, geneeskundige kruiden, verfbodstoffen, oliën, vruchten van allerlei aard, ananas, meloen, mangouste, tamarinde, limoen, cocosnoten, bananen, kaneelappels, bacoven, enz., kostbare specerijen: vanille, piment, peper, kaneel, gember, curcuma, enz., kopervijzer, lood, en daarenboven goud, in groote hoeveelheden, echte en simili diamanten en granaatstenen voortbrengt, waar duizenden hectaren land op ontginning wachten en de vruchtbaarheid van den bodem, vocht en warmte samenwerken om met geringen arbeid aan het plantenrijke de hoogste ontwikkeling te geven; waar de meeste Europeesche groenten en vruchten met uitstekend gevolg kunnen worden gekweekt, dat land is een voortdurende lastpost voor het moederland!”

„Indien men geen rekening had te houden met allerlei bijkomende omstandigheden, zoo zou men grond hebben, zich te verbazen over het feit, dat in Suriname gebrek aan arbeidskrachten bestaat, daar veelal overvloed daarvan mocht worden verwacht. Immers, Suriname bevat al datgene, wat elders geleid heeft tot een snelle vermeerdering der bevolking en daaruit voortspruitende sterke toeneming van goedkope arbeidskrachten. Een vruchtbaar bodem, die slechts geringe inspanning noodig maakt om rijke vruchten voort te brengen; een goedkoop en gemakkelijk verkrijgbaar voedsel, dat al de vereischten bezit om aan de behoeften der bevolking te voldoen: rijst, banan-

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. Krul

Salon de Rafraichissements

NOORDEINDE 44

DEN HAAG

SCHRIFTELIJKE KNIPCURSUS

Door een geroutineerd Coupeur, met meer dan 20-jarige praktische (oud-leerling van de wereldberoemde „Professeur de Coupe” A. NEBELING te Brussel) worden systematisch schriftelijke lessen gegeven (ook naar Indië) ter bekaming in het geven van een chique coupe aan Uw Dames- of Heeren- en Kinderkleding. Prijs 13 lessen f 12.-, per geheele cursus slechts f 45.- (bij vooruitbetaling). Vraagt uitgebreide prospectus aan INSTITUUT VOOR SCHRIFTELIJKE LESSEN, Kapelstraat 3, APELDOORN. Na gunstig afgelegd examen wordt prachtig diploma uitgereikt.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL. 4782.

DEN HAAG.

men, mais; eindelijk een warm klimaat, dat voor kleding en huisvesting slechts geringe kosten noodig maakt. Welke die bijkomende omstandigheden zijn, zullen wij hier niet in het breede uiteenzetten; de slechte behandeling der voormalige slavenbevolking, de fouten bij hare emancipatie begaan, verkeerde maatregelen ten opzichte van de immigratie van contract-arbeiders hebben er toe medegewerkt, doch bovenal de verwaarloozing van de belangen der kolonie."

Bij deze gelegenheid zal ik zwijgen over het huidige regeeringsbeleid, omdat deze plaats mij minder geschikt voorkomt daarop kritiek uit te oefenen. Bovendien was de bedoeling een blik achter ons te werpen om de redenen van den bestaanden toestand op te sporen.

In 1866 werd aan Suriname in constitutioneelen vorm zelfbestuur geschonken. Dat de bepalingen, waarin het reglement vervat is, alles behalve voldoende waarborgen gaven van eene autonomie, die leidden kon tot de ontplooiing van de volksenergie en tot financieele onafhankelijkheid van het Moederland, zooals men zich van de invoering daarvan had voorgesteld, zal na de gedane uiteenzetting op politiek gebied niet nader in den breede behoeven te worden betoogd. Ik kan, geloof ik, volstaan met de mededeeling, dat de Welvaart-Commissie onder voorzitterschap van het toenmalige Tweede Kamerlid Dr. D. Bos dat reglement heeft genoemd wezen- en krachtloos en Van Kol: een fictie.

De weinige beteekenis van die autonome bevoegdheid aan de Kolonie werd echter geheel futloos, toen in 1902 de bepaling in het leven geroepen werd, dat de Koning in regeling treden kon van alle bij koloniale verordeningen tot stand gebrachte regelingen, waarvan een wel wat al te ruim gebruik is gemaakt door het Opperbestuur.

De Koloniale Staten hebben dan ook bij herhaling de verzuchting geslaakt, dat zij gebonden zijn aan handen en voeten in het streven om het belang van de kolonie naar hun beste weten voor te staan.

Hoe geheel verschillend van de Moederlandsche was de Engelsche politiek, die jegens Britsch-Guyana gevolgd is. Dat het beleid van Engeland beter is geweest, moge daaruit blijken, dat, terwijl Britsch-Guyana, naast Suriname gelegen, minder vruchtbaar is dan Suriname en evenmin als deze eigen landbouwende bevolking heeft gehad, altijd in veel betere condities heeft verkeerd dan Suriname; dat zij financieel geheel onafhankelijk is geweest van haar Moederland, terwijl Suriname hulpbehoevend is gebleven.

Ik meen daarom zonder vrees voor gegronde tegenspraak te mogen herhalen, dat de door Nederland gevolgde algemeene politiek zoo zeer beheerscht heeft den economischen toestand der kolonie en daarop zulk een ongunstigen invloed heeft uitgeoefend, dat daardoor de verbetering daarvan en dienengevolge de welvaart van het land is tegengehouden.

Suriname verkeert thans meer dan ooit in een zeer critieken toestand op elk gebied. Bij den armoedigen economischen toestand overkomt het land nog een andere ramp, die als gevolg daarvan niet uitblijven kon. The struggle for life in het eigen land is zoo zwaar geworden, dat velen hun weg zoeken naar elders om een middel van bestaan te vinden. Komt er in dien toestand niet spoedig verbetering, dan zal de emigratie nog meer toenemen. Doch het groote bezwaar daaraan verbonden is dat het land de beste werkkrachten, het grootste deel van het intellect verliest, terwijl de sociaal zwakken achterblijven.

Het is dus dringend noodig dat, niet langer met woorden, maar metterdaad naar verbetering van den economischen toestand worde gestreefd, dat het besluiteloos wachten plaats make voor een krachtig doelbewuste politiek ter bevordering van blijvende volkswelvaart. De middelen, die daartoe leiden kunnen, zijn ons aangegeven door het Surin. Studie-Syndicaat.

Met lapmiddeltjes zal men er niet komen. Die zullen ons van het subsidie niet afhelfen, het subsidie, dat denigreevend, ootterend is voor den Surinamer, die niets liever zou willen dan dat Suriname, evenals Demerara, financieel onafhankelijk van het Moederland werd.

Ik vrees echter, dat het zoo ver niet komen zal, zoolang de bestaande maatschappelijke onverschilligheid niet heeft plaats gemaakt voor warme belangstelling. Immers, dan eerst zal de politieke belangstelling worden wakker geschud, de belangstelling, die in de eerste plaats noodig is om het Suriname-vraagstuk tot oplossing te brengen.

Oost en West, die op haar program huldigt: bevordering van de welvaart der koloniën, kan hier goed werk doen. Dat het haar gelukken moge de publieke belangstelling voor Suriname te brengen op het gewenschte peil!

Nederlanders, wordt daarom in grooten getale lid dezer Vereeniging, sluit gij U bij haar aan, een werkt allen samen, teneinde Suriname weer te doen worden wat zij

certijds genoemd werd: de parel aan de kroon van Nederland!

A. S. J. FERNANDES,
W.-I. Ambt. m. v.

Ingezonden Stukken.

Wageningen, 13 Maart 1922.

Geachte Redactie,

Zou ik U nogmaals lastig mogen vallen met een verzoek om plaatsing, ditmaal van onderstaanden brief van den heer Joh. F. Snelleman, die hem mij met dat doel toezond. In verband met den laatsten zin uit den brief van den heer S. kan ik melden, dat, naar ik uit volkomen betrouwbare bron vernam, de Kolonel Daam van Tubergen, die deel heeft uitgemaakt van een der exploratie-detachementen, de bewerkter van het artikel *Papoea's* in den 2en druk der Encycl. van N.-I. is.

Met beleefden dank voor de plaatsing.

Hoogachtend,

Uw dw.
T. J. BEZEMER.

„Gisteravond kreeg ik *Het Koloniaal Weekblad* van 9 Maart in handen, met Uw ingezonden stuk van den 5den. En schrok. Omdat ge stellig meent te weten, dat het „doorwrochte artikel” over de *Papoea's* in de Encyclopaedie van mij is. Ik heb nog nooit een doorwrocht artikel geschreven en meende stellig te weten dat ge daarvan overtuigd waart. Wanneer gij de oude Encyclopaedie, deel III (1902), blz. 205 opslaet en het art. *Papoea's* uit den ouden tijd vergelijkt met het nieuwe, dan zult ge zien, dat de opzet dezelfde is gebleven en dat de tekst overal terdege is aangevuld, zooals na 17 jaar (bij Nieuw Guinea!) hoog noodig was.

Dat ongeteekend artikel in den eersten druk was van den oud-resident F. S. A. de Clercq. Let nu eens op, dat de „Ethnographische beschrijving van de West- en Noordkust van Ned. N. G.” door denzelfden De Clercq in samenwerking met Schmeltz geschreven, en in 1893 verschenen, ontbreekt in de literatuur-lijst bij De Clercq's opstel. Dat kwam zóó. De Clercq en Schmeltz hadden toen ruzie en De Clercq wilde niet, dat in zijn artikel de naam van Schmeltz werd vermeld, al moest ook om die reden de titel van dit uitnemend werk uit de literatuur-opgaaft wegblijven. Het is mij niet gelukt de fout (want dat was 't) te herstellen: De Clercq was een van de lastige medewerkers. Wie zijn opstel heeft aangevuld in den tweeden druk weet ik niet.

w. g. JOH. SNELLEMAN.”

Baarn, 12-III-22.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Koffie, thee, suiker, rubber, kina, etc.

In Februari zouden de ambtenaren van B. B. congresseeren en o.a. bespreken: de toekomst van het Binnenlandsch Bestuur. Aan het prae-advies van den resident Poortman ontleent het *N. v. d. D.* van 11 Jan.:

„Zoolang de economische toestanden op Java en de Buitengewesten nog van dien aard zijn, dat de rijkdommen dezer landen alleen met de hulp van Nederlandsch en vreemd kapitaal vruchtbaar kunnen worden gemaakt, zal een Europeesch bestuurskorps onverbiddelijk noodig blijven. Zijne meer dadelijke bemoeiingen met het bestuur over de massa moge overgaan op autonome deelen, met landskinderen als hunne vertegenwoordigers en organen, zoo zullen toch een gezet toezicht en eene scherpe controle door middel van een Europeesch bestuurskorps noodig blijven om de regelmatige en rustige productie, welke verkregen wordt met Nederlandsch en vreemd kapitaal, te waarborgen.

Eerst als er een stand van Inlanders zal zijn ontstaan, die volgens de wetten der economie en op gezonde kapitalistische wijze met de hulp van de goede, nuchter geconstrueerde, sociale wetten de bronnen van rijkdom des lands zelf zal kunnen exploiteeren ten behoeve van de groote wereldmarkten, eerst dan zal het Nederlandsche gezag

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON

Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage Hoofdkantoor: Amsterdam Filiaal: Arnhem Filiaal: 100 Gorinchem

Heemskerkstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vismarkt

Tel. H. 3498. Intere. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

N.V. MEUBELFABRIEK

1/2 LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32

'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

Wist U

dat wij drukken het Tijdschrift NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

En ook

het bekende blad van Architect ED. CUYPERS HET HUIS OUD EN NIEUW

Dit bewijst

dat wij naast Handelsdrukwerk ook eerste klas Kunstdruk kunnen vervaardigen.

N.V. Drukkerij ten Hagen

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen 159

HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan” en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het NIEUWSTE op het gebied van DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

BREDA Bredasche Luxebroodfabriek BREDA

Telefoon F. 't SAS Lange
No. 72 Hofleverancier Brugstr. 10

beveelt zich beleefd aan voor de levering van alle soorten
BROOD, BESCHUIT, LUXEBROOD, BANKET,
ONTBIJTKOEK, KOEKJES, enz.

Alles eigen fabrikaat en van de beste grondstoffen vervaardigd.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
 EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 136 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

UITZENDING
Hollandsche en Indische Diners
N. OESIN.
 Hollandsche Diners van f 1.75, f 2.50, f 3.50, f 4.50
 Soep, Croquetten, Aardappelen,
 Vleesch en Pudding.
 Indische Diners met rijst vanaf f 2.50
 Diners van zeven gerechten 2.50
 Kip met acht gerechten 3.50
 Kip met negen gerechten 4.50
 Aanbevelend,
N. OESIN,
 BEIJERSTRAAT 38 TELEFOON M. 5173.

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
 Centrale Verwarming
 Warm- en Koudwaterleiding
 Kegelbanen Jennisbanen
 Garage met werkplaatsen

Dagelijks van 6 tot 10 uur
DINER.

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” Luxe Auto's
 disponibel.

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
 LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
 Uitsluitend Indische Tafel.
 Directeur: J. VAN GEEMERT.

kunnen terugtreden..... Deze toekomst beschouw ik echter als eene nog verre toekomst.....
 Verzuimen de landskinderen om met behulp van de middelen, die de regeering hun geleidelijk aan geeft en met aanwending van de ontwikkeling, welke meerderen onder hen deelachtig kunnen worden, zich kapitaalcrachtig te maken en door ijver, energie en spaarzaamheid met de Westelingen en vele andere Oosterlingen op één lijn te komen, sturen zij met de hun gegeven wapens op andere doeleinden aan, dan zullen zij bedrogen uitkomen, daar de ijzeren wetten der economie sans pardon zijn.....
 Blijken de thans ontwikkelde landskinderen blind voor den eisch, dat de wereldmarkten van hun land: koffie, thee, suiker, rubber, kina, enz. moeten betrekken, dan zal hun inzicht hun ten nadeele komen.”
 Volgens het N. v. d. D. geeft deze ambtenaar hiermede behartigenswaardige wenken. In de zwoele atmosfeer van valsche leuzen, vooze idealen, dwaze beloften en verwachtingen, opstijgend uit de politiek, was een weinig frissche wind hard noodig.
 En ziethier hoe het vraagstuk: een Oostersch zelfbestuur, te kwader ure verworden tot eene politieke kwestie, weer wordt geplaatst in het juiste raam en wordt teruggebracht tot eene aan gelegenheid van zuiver economischen aard.
 Daar zijn menschen, die zeggen: Wij zijn geboren in deze streek. En aan deze (overigens onver dienstelijke en toevallige gebeurtenis) ontleenen wij het recht dit gebied naar onzen eigen smaak te vormen, eventueel te misvormen. Willen wij er een chaos scheppen, dan is dat onze zaak. Willen wij als massa niet hooger staan dan een primitief landbouwvolk, werkend met slechte en verouderde methoden..... 'tis alweer onze zaak. Willen wij stilstand, verwaarloozing, afbraak van wat Westelingen ten koste van veel kapitaal en energie hier schepden..... dan is dat ook ons recht. „Omdat wij hier zijn geboren!”
 Als de Inlander zóó denkt of spreekt, dan toont hij, dat zijn verwachtingen, verlangens en eischen geen voldoende rechtsgrond hebben.
 Indië is geleidelijk getrokken in het internationaal verkeer en de stroom van internationale ideeën heeft ook dit land beroerd.
 De kleine, in verhouding bijzonder kleine groep, die hier daarvan iets heeft gemerkt, heeft zich met gulzigheid geworpen op de internationale leuzen, en de nieuwe definitie der volksrechten. *Soit*; dit is weinig meer dan het spel der zeepbellen; het heeft slechts de beteekenis, welke Westelingen er aan willen toekennen.
 Maar de heeren der moderne beweging zien deze kleinigheid over 't hoofd: dat de opname van Indië in het internationaal verkeer ook *plichten* bracht voor de bewoners dezer landen.
 Indië kreeg zijn taak in het internationaal bestel, nl. het produceeren — of liever: het voortgaan met het produceeren — van de artikelen, welke Indië kan opleveren en die over de wereldmarkt noodig zijn. Het kan die wereldmarkt minder interesseeren wie in Indië koffie, thee, kina, suiker enz. produceeren, als het maar gebeurt. Wanneer men den Hollanders de vervulling dezer internationale roeping in Indië mocht onmogelijk maken vóór het tijdstip, dat de Oosterling dit zelve kan doen, even goed en even goedkoop als de Hollander het thans doet, zullen andere Westelingen hier komen en het werk verrichten, dat voor de wereldmarkt noodig is. Maar: het moet geschieden.
 Willen de heeren, die om autonomie vragen, hier vooral aan denken? De regent van Bandoeng en zijn politieke vrienden, de prinsenvond, de chauffeursbond, Boedi Oetomo, de S. I. en de rest, willen ze dit vooral in hunne ooren knooien. Van uw vragen om politieke rechten neemt de wereld geen notitie, als ge ten minste niet en *passant* betere papieren kunt toonen. Gij moet produceeren; gij moet wetten maken, en kunnen handhaven, waar-

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
 Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personeellift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. G. 4737. Cede 5th Edition A. B. C

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE
 Lange Voorhout 44 - Telef. 8580

onder die productie mogelijk is, en u opwerpt tot het wetenschappelijk industriele peil, waar het Westen staat. Meer niet, maar ook niet minder. Zorg voor dit ééne noodige, en al het overige zal u worden toegeworpen.
 Maak koffie, thee, suiker, kina, enz., alleen zonder Westersche hulp. Zoolang ge dat niet — zelfs voor uw eeuwenoude sawahs moeten — u betere grondbewerking leeren, en zaadselectie en ziektebestrijding — moet ge naarstig uw doen, zelf aanpakken, dwingen tot energieke krachtsontwikkeling en het Westen vragen nog langdurige voortzetting zijner goede lessen.
 Doch zwijgt zoolang over autonomie, en tusschen een parlement, en al die voorwerpen waarmede groote menschen zich occuperen. Werkt!

De Jogjasche agitatie.
 Den 11en Jan. gaf de beheerder van het p. huis Ngoepasan te Djokja last om, in verband met de houden veiling, lichte goederen naar de hindoos te brengen. Koelies mochten hiervan niet gebruikt worden, ter voorkoming van de stal. Een inl. beambte weigerde een klein man met theekopjes te dragen. Den onwillige werd dienst ontnomen. Dit was voor 39 beambten reden om het werk te laten liggen. De staking breidde zich over meerdere pandhuizen uit. (v. d. D.)
 Naar aanleiding van deze stakingen schrijft Loc. van 17 Jan.: De regeering heeft met een verbiddelijk ontslag het eenige juiste antwoord gegeven op de roekelooze dienstweigering Jogjasch pandhuispersoneel. Duidelijk was voor dit personeel, zelfs bij vermeende grieven zijn bejegening, elke oorzaak voor een neerleggen van het werk afwezig. Welgeformuleerde bezwaren hadden zeker bij de dienstleiding aandacht gevonden. Geen enkele dringende noch dwingend reden was er echter om pardoos naar het middelen der staking te grijpen. Zoodoende verloor het personeel dan ook alle aanspraak op clementie.
 Van uiterste onverantwoordelijkheid is hier de houding der vakbondleiding geweest. Dubbelzinnig in zoover als naar buiten voortdurend twijfel werd gelaten van welken kant het eigen initiatief tot het verzet is uitgegaan; moedwillig bij verder streven om de beweging in breedte diepte te doen winnen.

Aandacht verdient de opmerking van den Jogjaschen redacteur over communistische invloed welke hier in actie zijn gesteld. Figuren als Bema en Najoan zien men aanstonds in de onzuivere sfeer aageeren. Met kwaadwillige verdachtmaakt ruit Bergsma het pandhuispersoneel tegen de geering op, terwijl Najoan alvast een stakingsw. aan de havenarbeiders geeft. Het is duidelijk, van communistischen kant hier naar een gemeene staking wordt gedreven, waarvan het niet anders dan politiek kan zijn. Oeconomisch win zou een verbreeding van de beweging der beiders in dezen tijd vast niet kunnen leveren. Voor hen, die over geen weerstandskas zelfs schikken, is er slechts het risico van ontslag verlagings van loon. Er wordt alleen gehoopt politiek gewin voor het in troebel water visschen communisme. Geen enkele constructieve factor niet anders dan destructieve factoren zijn hier het spel.
 Dat dan de Regeering, trouw aan haar wettelijke om krachtig zich tegen ontbindende elementen keeren, niet aarzele om de kracht van haar wet te doen gevoelen aan hen, die de Jogjasche agitatie trachten aan te wakkeren en uit te breiden tot gevaarlijk communistisch avontuur.

Sultan Sepoeh overleden.
 Wij lezen in het Soer. Hbl. van 4 Jan. o.m. den 29en Dec. 1921 overleed de afgetreden tan van Djokja: Marhoem Hamengkoe Boewono VII. Hij had zich reeds in Januari van dat jaar uit het openbare leven teruggetrokken, moede een regeering van 44 jaren; de nieuwe tijdge-

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
„DE ROEMER”
 WAGENSTRAAT 34 - TEL. 8221
 'S-GRAVENHAGE
 Restaurant à la Carte den geheelen dag
 Gelegenheid tot het
 geven van Bruifoften, Diners en Soupers

Tel. 1187
Marnix **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Afdeeling INDISCHE KEUKEN

Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid door speciaal geëngageerd vakkundig personeel,

Indische Menu's: f 2.- en f 3.- p. p.

Thuisbezorgd in verwarmde verzegelde Bussen.

had zich aan hem, vorst van den *djaman koenoh*, onbegrepen opgedrongen. Als nazaat van den roemruchtigen Bro Widjojo, die eenmaal als maharadja van Modjopahit over Java regeerde, kon hij zich niet vereenigen met de evolutie, die om hem plaats greep en aan zijn aanzien tornde.

Van den Kraton verhuisde hij naar het keizerlijk buitenverblijf te Ambarroekmo; slechts enkele intimi werden tot hem toegelaten en voor hen bleef hij de oude, vroolijke man, schertsend om het verbod van zijn lijfarts om te rooken, zijn eenig genoegen. Toen een paar maanden geleden tijdens een rukwind een tak van den *waringin-koeroeng* op de Aloon-aloon afknapte, sloeg der bevolking de schrik om het hart; de boom was geplant als een symbolische voorstelling van zijn leven. Angstig werd geïnformeerd of er wat met den Sultan Sepoch was gebeurd..... Het was slechts een voorbode! De gebeurtenis zou eerst op 29 December plaats hebben, nadat de 83-jarige vorst slechts eenige dagen bedlegerig geweest was.

Bij de begrafenis, waarbij den overledene de militaire honneurs werden gebracht, welke hem als generaal-majoor toekwamen, legden alle landaarden een groote belangstelling aan den dag. Draagt de Javaan zijn vorsten van nature reeds een groote vereering toe, des te inniger is zij, wanneer die vorst een oud man is; het respect voor den onderdom is hem eveneens aangeboren en die daar begraven werd, was een oude vorst uit een oud geslacht, wiens oorsprong zich verliest in het grijs verleden, misschien in Batawa Goeroe, den Javaanschen Ciwa. De Sultan van Djokdjakarta is „Hij, die het heelal op zijn schoot heeft” — Hamengkoe Boewono — „opperbevelhebber in den oorlog” — Senopati Ingalogo, — „heer van den godsdienst” — Sajiden, — „dienaar des Barmhartigen” — Ngabdoerrachman, — „regelaar van den eeredienst” — Panotogomo, — „plaatsvervanger Gods” — Kalipatollah.

Wiskunde-opleiding aan de Technische Hoogeschool.
Aan de T. H. te Bandoeng wordt geopend een opleiding voor de wiskunde-acte K I. De cursus zal zijn tweejarig; de eerste begon 15 Jan. 1922 en loopt tot de Kerstvacantie van 1923. Het ligt niet in de bedoeling met een nieuwen cursus te beginnen voor Jan. 1924. De lessen worden gegeven in de avonden van 5 tot 8. Om tot de lessen te worden toegelaten, moet men in het bezit zijn van het getuigschrift eindexamen H. B. S. 5-j. cursus, of A. M. S. afd. B., dan wel van de lager acte wiskunde; in bijzondere gevallen kan door den directeur van O. en E. van dezen eisch ontheffing worden verleend. Het cursusgeld bedraagt f 15 per maand. Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij den secretaris van het College van Directeuren prof. ir. J. Klopper. Tevens is besloten, dat in Indië examenen zal worden afgenomen voor de acte K I; de in Indië uit te reiken acte is ook in Holland gelijk gesteld met de daar uitgegevene.
(Deli Crt. 11 Jan.)

Italiaansche Stoomvaartlijn op Ned.-Indië.
Het eerste stoomschip *Polenzo* van deze lijn, hetwelk op weg is naar Australië, is volgens de *Sum. Post* — van 16 Jan. — te Tandjong Priok aangekomen en is met eenig ceremonieel bezichtigd. Deze lijn zal een geregelden dienst met Java onderhouden; het schip had Italiaansche mail aan boord.

Met hetzelfde stoomschip werden vijftig leden van het Italiaansche Operagezelschap te Colombo ontscheept, hetwelk in Augustus te Weltevreden zal optreden.
Agent van deze nieuwe Italiaansche lijn is H. Racina, de bekende directeur van de Societa Italiana van marmerwerken te Soerabaja.

Sluikhandel in opium.
De *Java-Bode* — van 12 Jan. — bespreekt het antwoord van minister Aalberse op de vragen van den heer van Kol inzake de gebrekkige naleving der opiumwet van 4 Oct. 1919.
Het blad heeft speciale aandacht gewijd aan het

opiumvraagstuk in Ned.-Indië; het heeft nimmer verzuimd te wijzen op den uitgebreiden sluikhandel, die in Indië plaats vindt en meer dan eens kon schrijver constateeren, dat de aangehaalde opium, op schepen van Nederland afkomstig, niet tijdens de reis aan boord was gebracht..... De clandestiene ruwe opium was uit Nederland zelf afkomstig!

Het doet dan ook een weinig vreemd aan, dat de minister, die zelf erkent, dat er in het groot een sluikhandel in verdoovende middelen plaats heeft, verwijst naar een simpel bedrag van f 2000, dat voor 1922 is aangevraagd voor spionnenloon, als zoude hieruit moeten blijken, dat de Staat inderdaad alles in het werk stelt om dien sluikhandel tegen te gaan. De smokkelaars betalen immers tien maal zooveel!

„Ook de in- en uitvoercontrole door de douaneambtenaren geschiedt met groote nauwgezetheid”, zegt de minister, en hij moet dan ook „de vraag, of hij geen betere handhaving der Opiumwet door het Staatsoezicht op de volksgezondheid en door de rechterlijke macht, urgent acht, ontkennend beantwoorden.”

Geen betere handhaving is dus urgent!! En toch is men er heilig van overtuigd, dat zowat elke boot een niet-onbelangrijke hoeveelheid opium binnenvoert.....!

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De veiligheid in het Bekasiesoeh (Res. Batavia).
Het is aan het Inlandsche politiehoofd van Bekasie gelukt één der bendevoerden, die den ontrek reeds lang zoodanig onveilig maakte, dat een premie van f 500 op zijn hoofd was gesteld, dood in handen te krijgen.

Gedurende een 9-tal maanden had de roover Misan de Tanah Abangwijk ter hoofdplaats Batavia als terrein zijner werkzaamheden gekozen, doch, hoe de politie ook haar best deed hem te vangen, steeds wist hij te ontkomen.

Eindelijk kreeg de politie aanwijzingen dat hij zich in het Bekasiesche moest ophouden.

Zij achtervolgde hem, werd zelfs door hem en de zijnen beschoten, echter zonder dat iemand gewond werd en bereikte hem ten slotte te Bodjong Rang-kong, alwaar in de waterput van de door hem gebruikte woning tal van gestolen voorwerpen werden gevonden.

Onder politiegeleide werd Misan naar Tjibaroesa overgebracht en toen in het bezit gevonden van een pistool.

Het geluk diende hem evenwel, want hij wist te ontsnappen aan het geleide van de veldpolitie, die hem van Tjibaroesa naar Buitenzorg overbracht, zoodat hij zijn bedrijf opnieuw kon beginnen.

Vermoedelijk in de veronderstelling verkeerende, dat de politie zijne zaak wel vergeten zoude zijn, waagde hij zich op 28 November 1921 te midden van het volk in de kampong Koeloer, welke op de grens van Bekasie en Buitenzorg is gelegen.

De politie van Pondok Gedeh ontving daarvan door hulp van spionnen bericht, waarop zijne woning werd omsingeld en Misan verscheidene malen gesommeerd zich over te geven.

Toen aan die opvoering geen gevolg werd gegeven, drong de politie de woning binnen, waarin hij zich met zijn golok verdedigde en een politie-dienaar aan zijn been verwondde, waarop hij werd neergeschoten en zijn lijk naar het ziekenhuis te Meester-Cornelis ter schouwing gebracht.
(Perniagaan 30 Nov. 1921).

Ophouding van het bestaan te Cheribon van het Nieuwsblad „Fadjar” (Dageraad)?

Volgens mededeeling, voorkomende in de „Pewartia Soerabaya” van 30 November 1921, is aan het beheer van het te Cheribon verschijnende nieuwsblad „Fadjar” het recht toegekend om de binnenlandsche en buitenlandsche telegrammen te ontvangen volgens het perstarief.

Tengevolge van een fusschen den heer Weijdemuller en den drukker van het blad ontstaan ge-

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTAFEL.
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Centr. Verwarming

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland
Beschuit en Roggebrood voor export.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12691

Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.

Huis van den 1sten Rang

Grand Hotel Restaurant „Central”

In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ

geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme

Afternoon-Tea-Concerten door het ensemble

WILLY HONSBEEK

Lunchroom - Thee-Concert „DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG bij het Stadhuis

Zorg dat Uw zaak in alle opzichten een goeden indruk maakt

Zij maakt geen goeden indruk met slecht of 2de klas drukwerk.
Eerste klas drukwerk tegen concurrerenden prijs levert U

DRUKKERIJ TEN HAGEN
Nobelstraat 20 DEN HAAG Tel. N. 474

GRAND HOTEL COOMANS
ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
De Directeur H. HOLTHAUSEN

Nederlandsch Indische. Escompto Maatschappij

Oppericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort f 47.000.000.—
Reserve f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
'S-GRAVENHAGE,
Lange Vijverberg 13.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
belast zich met alle Bankzaken, alsmede
met aan- en verkoop van Effecten.
Neemt gelden à deposito en in rekening-
courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal f 75.000.000.—
Reserve f 35.000.000.—

ROTTERDAM	AMSTERDAM	'S-GRAVENHAGE
Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel		Bezuidenhout
Delftshaven	ZAANDAM	Kneuterdijk
Feijenoord		NAALDWIJK
SCHIEDAM		RIJSWIJK
VLAARDINGEN		SCHEVENINGEN

Deposito's

Cheque-Rekeningen m. rente-vergoeding
Handelscredieten

Voorschotten in Rekening-Courant
Gelegenheid tot Open- en Gesloten
Bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJSEEN Gzn. 211

schil is de uitgifte daarvan echter sedert gestaakt.

In de „Pewartia Soerabaya” van 6 December 1921
weet men mede te delen, dat het blad met een
versterkte redactie weder zal verschijnen.

Gemeentelijke Omnibus-Maatschappij te Batavia.

Deze maatschappij is onlangs opgericht met het
doel winst te maken niet alleen, doch ook om het
publiek niet meer slachtoffer te doen worden van
de brutale Bataviasche Koetsiers en van de ongun-
stig gesignaleerde Bataviaasche tram.

De communicatie tusschen Batavia en Meester-
Cornelis wil men, voor zóóver bekend, onderhou-
den met 8 autobussen, doch er zijn voorloopig
slechts 7 in gebruik, terwijl 1 in reparatie is.

Men is begonnen met 2 lijnen in exploitatie te
brengen.

Op de eerste lijn loopen de autobussen op elken
werkdag, behalve des Zaterdag, van 's morgens 6
uur tot 's avonds 5 uur.

Des Zaterdag loopen die wagens ook wel tus-
schen die uren, doch minder dikwijls, terwijl re-
kening wordt gehouden met de behoefte.

De lijn is verdeeld in 2 secties, n.l. van Meester-
Cornelis tot aan de Sluisbrug en van de Sluisbrug
tot aan de Raden Salehlaan.

De vervoerprijs is per sectie f 0.35 per persoon
en f 0.60 per persoon voor de geheele rit.

Op lijn II heeft het vervoer alleen des Zondags
plaats van 's morgens 7 tot 's avonds 6 uur en is
de route van Meester-Cornelis via den Matraman-
weg naar Salemba, Kramat, Schouwburg, Noord-
wijk, Rijswijkschestraat, Koningsplein (Noord), Ci-
tadelweg en naar Meester-Cornelis terug.

Het tarief bedraagt f 0.50 per persoon.
Elk kwartier vertrekt deze autobus voor een
rondgang.

Het gerucht loopt, dat het gemeentebestuur te
Batavia het voornemen heeft nog een derde lijn in
het leven te roepen.

(Pewartia Soerabaya 6 Dec. 1921).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Dr. C. T. Wang.

Onder de mannen, wier namen met eere in
China worden genoemd, behoort ook Dr. C. T.
Wang, thans speaker in den Senaat van Canton,
en destijds deel uitmakende van de Conferentie
te Parijs.

Hij werd in het jaar 1882 geboren in het dis-
trict Ningpo (Chekiang) en ontving zijne jeugd-
opleiding in die provincie.

Zijne verdere opvoeding werd voltooid aan de
Peiyang Universiteit te Tientsin, welke onderwijs-
instelling destijds een grooten naam had.

Na op verschillende scholen leeraar te zijn ge-
weest, ging hij als secretaris van de Young Men
Christian Association naar Japan, alwaar hij een
grootte steun was voor zijne in dat land stude-
rende landgenooten.

In de maand Juli 1907 vertrok de heer Wang
naar Amerika, ten einde zich te bekwamen voor
arts op de Michigan Universiteit, terwijl hij van
1908 tot 1911 aan de Yale Universiteit studeerde
en het diploma van bachelor of arts behaalde.

In 1911 naar China teruggekeerd, fungeerde hij
te Shanghai als secretaris van de Young Men
Christian Association, toen de groote revolutie in
China uitbrak en men al spoedig vernam, dat zijn
naam werd genoemd als de man, die een groote
hulp was voor de leiders der beweging.

Een tijd lang diende hij zelfs onder den hoofd-
leider, President Lee Yuan Hung, die hem belast-
te met de besprekingen over den vrede.

Toen de republiek in geheel China werd uitge-
roepen, bevond dr. Wang zich te Nanking, alwaar
hij een krachtige medewerker was aan de veran-
dering van de landswetten, terwijl hij, nadat Dr.
Sun Yat Sen zijne functiën aan den President
Yuan Shi Kai had overgedragen, naar Peking ver-
trok en aldaar werd belast met de functie van

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 'S-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.— Reserven f 47.750.000.—

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage

IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

Onder-Minister van Handel en Industrie.
Toen de Minister van dat Departement aftrad
kwam Dr. Wang in zijne plaats.

Tijdens de zitting van het eerste Chineesche Par-
lement, werd Dr. Wang benoemd tot Vice-Speaker
in den Senaat, doch, tengevolge van de omverwer-
ping van het Parlement door Yuan Si Kai, keerde
hij wederom als secretaris van de Young Men
Christian Association naar Shanghai terug, alwaar
hij uitstekende diensten bewees.

In 1916 overleed President Yuan Shi Kai, wa-
arom het gevolg, dat het uiteengejaagde Parlement
weder bijeenkwam en Dr. Wang zijne functie in de
Senaat aanvaardde.

Dit duurde slechts één jaar, want in 1917 joeg
bovengenoemde President Lee Yuan Hung, die
steun van buitenaf ontving, het Parlement weder
uiteen en nam Dr. Wang een belangrijk aandeel
in de besprekingen te Canton om het weggejaagde
Parlement weder op de been te helpen.

Bekend staande als een goed kenner van Ameri-
kaansche toestanden en als een goed spreker, be-
lastte de Regeering van Zuid-China hem met de
opdracht om van President Wilson, die de leer-
meester van Dr. Wang was geweest, te trachten
gedaan te krijgen, dat Amerika de Republiek van
Zuid-China zou erkennen, doch toen de besprekin-
gen over dat onderwerp aan den gang waren, ont-
ving hij van uit Peking het bevel om als afgevaar-
digde van China bij de Vredesconferentie te Parijs
op te treden.

Overtuigd zijnde, dat hij in die functie ver-
goeds voor China kon tot stand brengen, nam hij
de opdracht aan.

Teruggekeerd uit Europa, had de handel zijne
belangstelling en werd hij onder-voorzitter van een
der groote maatschappijen te Shanghai, welke
functie hij thans nog bekleedt.

Hij geniet de sympathie van velen zijner land-
genooten en heeft den naam, dat hij veel voor de
ontwikkeling van zijn land gevoelt.

Ook is hij een trouw aanhanger van den Chris-
telijken godsdienst.
(Pewartia Soerabaya van 1 Dec. 1921).

De handel in naalden en naaigarens in China.
Deze handel bloeit hoofdzakelijk in de Chinees-
sche hoofdstad Canton.

De naalden zijn verpakt in blikjes, welke ieder
400 pakjes, ieder inhoudende 25 stuks naalden
bevatten.

De naalden zijn in zilverpapier verpakt, ten
einde het roesten zooveel mogelijk te voorkomen.
Voor het uitbreken van den grooten oorlog was
het Duitsche merk „Haan” zeer bij de bevolking
gewild en voorts ook een Engelsche naaldsoort in
trek, welke ingevoerd werd door de Londensche
firma Kerby Beard en Cie.

De prijs van deze laatste soort varieerde van 1
tot 20 gulden per 10000 stuks, doch toen, tijdens
den oorlog, gebrek aan scheepsruimte ontstond,
steeg de prijs daarvan voor hetzelfde aantal tot
f 200.

De Japansche fabrikanten hebben van die om-
standigheid partij getrokken en trachten thans het
monopolie van den naaldhandel in handen te
krijgen.

8 pCt. van de te Canton aanwezige naalden is
reeds van Japansch maaksel en heeft een vlieg-
de kip tot merk.

De verkoopprijs bedraagt 84 gulden per 10000
stuks.

Onder de garensorten, welke te Canton ver-
kocht worden, is het Engelsche Chain-merk van de
firma J. en P. Coats te Paisley (Engeland) en dat
van „Rake Mark” van de Engelsche firma Hirst
bijzonder gewild.

Het Coatsgaren kost f 2.50 per 12 klossen van
200 yard lengte per klos; dat van Hirst f 3 per
dozijn klossen van 500 yard lengte per klos.

Het Coatsgaren dient meer voor handwerk; het
Hirstgaren is geschikter voor de machine.

De meeste voorkomende kleuren zijn zwart en
wit.

DE RENTEKAS

ZOUTMANSTRAAT 42-44

Volgestort Kapitaal f 1.000.000.—

EFFECTEN - COUPONS

SAFE-INRICHTING

Spaarkas rente 4 pCt.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Voor de zijdeweefsels bezigt men de draden van de zijde worm.
 Het haakgaren benutten de Chineesche jonge meisjes voor het vervaardigen van sieraadvoorwerpen, als tafelleeden, kussens, tasschen, enz.
 Hoewel het Japansche haakgaren goedkooper in prijs is dan het Engelsche, zoo geeft men toch aan dit laatste de voorkeur, omdat de kwaliteit sterker is en langer duurt.
 (Keng Hwa Poo van 20 Dec. 1921).

LITERATUUR-OVERZICHT.

Jaarverslag van den Topograf. Dienst in Ned.-Indië.
 Bij de drukkerij van de Topografische Inrichting te Batavia is verschenen het jaarverslag over 1920 van die inrichting.
 Het verslag draagt het stempel van bezuiniging; de zoo interessante „Bijdragen van gemengden aard“, die in het voorafgaande verslagjaar zelfs als een afzonderlijk tweede deel zijn verschenen, zijn belangrijk ingekrompen en vormen één geheel met het verslag van de verrichtingen van genoemden tak van dienst.
 De chef, Luit.-Kol. A. van Lith, teekent hieromtrent in een voorbericht aan.
 „Eene splitsing in twee deelen, met de bedoeling de bijdragen van gemengden aard afzonderlijk te doen verschijnen, zal voortaan alleen geschieden, indien de omvang daarvan dit gewenscht maakt. Deze bijdragen zullen elk in een eigen omslag tot een beperkt aantal ter beschikking worden gesteld voor bibliotheken en belangstellenden. Betreffende den inhoud der bijdragen zij nog medegedeeld, dat in volgende jaarverslagen geen artikelen meer zullen worden opgenomen, welke door hunnen aard meer in vak-tijdschriften thuis behooren. De mededeelingen zullen zich dus beperken tot die, welke bepaald van belang zijn voor het personeel van den Topografischen Dienst en tot beschrijvingen van weinig bekende landstreken, welke vaak kostbare aanwijzingen zullen kunnen bevatten voor anderen en zoodoende aanleiding kunnen geven tot een nader onderzoek.“
 Dit jaarverslag bevat, behalve een overzicht van hetgeen de Topografische Dienst in 1920 heeft verricht, de navolgende bijdragen: De Topografische Dienst onder J. J. K. Enthoven (met portret), door A. van Lith. — De top van den goenoeng Lawoe (met kaart), door R. C. Gaade. — Het heilige graf (van Hadji Saaloedin) te Taniran, Zuid-Oost-Borneo (met ill.), door J. A. van der Poel. — Enkele aantekeningen betreffende de in te voeren Landrenteregeling in de afdeling Oeloesoengai, door E. G. Dölken. — Kaarteeringsfouten, als gevolg van rekken en krimpen van het papier, door W. de Quant.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 Inhoud van No. 32. Uitbreiding rubbergebruik. — Een praktische studie over de nuttige verwerking van maiskolven, door D. — Honderd landhuishoudkundige gedachten over den Inlandschen landbouw, door A. J. Koens (ontleend aan Koloniale Studiën). — Plantersvereniging Semarang-Kedoe. — De grootste theefabriek van Indië. — Het watergehalte van verschillende Oost-Indische producten, door P. van Houwelingen. — Het uitroeien van onzen veestapel, door G. D. S. — Is schapenteelt in de tropen mogelijk? Naar een artikel van W. Kolbe. — Wat moeten wij onze kippen te eten geven? — Cocoskoeken, door v. d. H. — Kleine landbouw voor ex-employés. — De Atjehsche cultures en de irrigatie.

Pandeoten van het Adatrecht.
 De aandacht zij alsnog gevestigd op de verschijning van het 6e deel der „Pandeoten van het Adatrecht“, uitgegeven als Mededeeling No. IV (Afdeling Volkenkunde No. 2) van het Koloniaal Instituut te Amsterdam (druk van J. H. de Bussy aldaar).
 Het boek handelt over het recht inzake verlovings bij de volkeren van den Indischen Archipel en de Philippijnen en is verdeeld in de volgende hoofdstukken: Huwelijksvereeichten. — Voorverloving en huwelijksproef. — Huwelijksaanzoek. — Verloving. — Zedelijkheid vóór het huwelijk. — Invloeden op de huwelijkskeuze. — Gedwongen huwelijk. — Kinderverloving. — Kinderhuwelijk. — Alfabetische lijst der bronnen. — De stof is bijeengebracht door mr. B. E. R. N. D. Engelbert van Bevervoorde, W. F. M. Bosschart, mr. J. J. G. Gobius du Sart, mr. H. J. Heslinga, mr. R. Siegenbeek van Heukelom, dr. W. Huender, mr. J. G. Krijger, mr. M. R. Rinkel, mr. A. Roodvoets, mr. H. L. van Uchelen en mr. J. H. Weidner.

De West-Indische Gids.
 In de Maart-afl. bespreekt de oud-gouverneur van Suriname de Grondwetsherziening in verband met de Suri-

ROTTERDAMSCHÉ LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTÉ MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

naamsche wetgeving. — De hr. Tj. Pyttersen vervolgt zijne beschouwingen over de toekomst van verschillende cultures in Suriname; schrijver behandelt thans de aardnoot (Pinda, katjang tanah), Sojaboonen, Sebyaribootjes, Bananen en bacoven, Ananascultuur, Sinaasappelen, Cactus, Cocos. Tenslotte bespreekt hij de veeteelt. — In de rubriek Boekbespreking geeft Dr. H. D. Benjamins een uitvoerig overzicht van de Engelsche „Handbooks prepared under the direction of the historical section of the Foreign Office“, voor zooverre deze handelen over de drie Guyana's. — Behalve den tekst eener petitie aan Kroon en Tweede Kamer van de Koloniale Staten van Suriname in verband met de Begrooting voor 1922, bevat deze afl. dan nog een korte Bibliographie.

De Reflector.

De hr. W. J. Kroon schrijft in No. 5 een artikel (het vervolg in het volgend Nr.) „Uit het land van den fieren Sumatraan“, van belang voor hen die belang stellen in de maatschappelijke instellingen der Minangkabauers en de verhoudingen tot het Ned.-Indische Gouvernement. Een kort overzicht van onze vestiging op Sumatra's westkust verklaart het ontstaan dier verhouding.
 In hetzelfde Nr. het portret (met bijschrift) van den hr. J. Obdam, die den 1en Febr. 1897 in dienst trad bij de bekende firma N. V. Boekhandel Visser en Co. te Weltevreden en sedert 23 Maart 1905 directeur is van de uitgeverij.

De Indische Gids.

De Maart-afl. opent met eene bijdrage van den hr. J. S. van Braam over 's Lands Boschbeheer in Ned.-Indië. Schr. hoopt, dat zijn artikel er toe zal bijdragen dat dit beheer op moderner leest zal worden geschoeid en daardoor in deze benarde tijden iets bijdragen tot verhooging van de volksveelvaart.

De hr. V. E. Korn schrijft over lepra en kastenverschil op Bali. Wanneer de Balische vorsten hun oordeel kregen uit te spreken over een of andere gedraging hunner onderhoorigen en zij vermoedden, dat de in zulk een geval genomen beslissing ook in de toekomst voor derden van belang kon zijn, lieten zij hunne uitspraak wel op schrift brengen, teneinde daaraan meer algemeene bekendheid te geven. In een lontargeschrift trof de schr. eene bekendmaking aan, afkomstig uit het Tabanansche rijk, van welk geschrift de inhoud hem merkwaardig genoeg voorkwam om aan de vergetelheid te worden ontrukkt, omdat het ons eenigen kijk geeft in de opvattingen, die terzake van de beide erin ter sprake komende onderwerpen: lepra en kastenverschil, destijds op Bali bestonden.

De heer S. Kalf deelt het een en ander mede over Solosche landhuurders. Dit stuk kan er toe bijdragen, dat men een juist inzicht krijgt in de beteekenis die de Solosche landhuurders hebben gehad voor de economische ontwikkeling van de streken waar zij gevestigd waren.
 Overigens de gewone rubrieken: Varia. — Revue van brochures, enz. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie.

Nederlandsche Handels-Hoogeschool.

In het achtste jaarverslag (over 1920-1921) der Nederlandsche Vereeniging voor Hooger Handelsonderwijs te Rotterdam, leest men bij de mededeelingen omtrent de studeerenden het navolgende.

„Het aantal, dat de in de koloniën geboren studenten hebben in het totaal aantal steeg wederom niet onaanzienlijk; het nam toe van 74 op 97, waarvan drie afkomstig waren uit West-Indië. Van de 94 overigen waren 82 Europeanen, één ervan was Inlander; 10 waren Chinezen.“

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 49. Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg), door N. — De Zending der Gereformeerde kerken op Midden-Java. I. De les' der historie, door D. Bakker. — Langs en door Sumatra, door M. A. J. Kelling (vervolg). — De theecultuur ter Oostkust van Sumatra, door J. Koning (aanvulling). — Herinneringen aan den bestuursdienst in Ned.-Indië (vervolg).

Indolagenblad.

Het Maart-Nr. bevat het overzicht eener lezing van het oud-Volksraadlid ir. Th. F. Vrede over het onderwerp Indië autonoom of onafhankelijk. Het standpunt van den hr. Vr. komt op het volgende neer; hij richt zich niet uitsluitend naar het belang van Nederland en ook niet uitsluitend naar dat van Indië, naar het belang van Indië en Nederland beide. Hij gelooft, dat beide volkeren elkaar noodig hebben, zoowel om economische als om politieke en cultureele belangen. Maar dan moet het kapitaalcrachtige Nederland het kapitaalarme Indonesië steunen, niet exploiteeren. En terwijl Nederland voor onderwijs zorgt, zal het nog onschatbare parels van Oostersche cultuur in Indië kunnen opdelen. Spr. heeft als politiek ideaal voor oogen de omvorming van Nederland tot een internationale Staat,

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL = MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal f 80,000,000.
 Statutaire Reserve - 18,979,250.
 Buitengewone Reserve - 22,660,000.

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S BIJ DE
 KANTOREN IN NEDERLAND:

Met één jaar opzegging 4½ pCt.
 Voor andere termijnen nader overeen te komen.

Z.H.V.

PLETTERIJKADE 50

'S-GRAVENHAGE

Ziekte- en Ongevallen

Verzekering

FATUM

PIET HEINPLEIN 6

ONGEVALLEN ZIEKTEN

WETTELIJKE AANSPRAKELIJKHEID

ARBEIDSCONTRACT

Crediet- en Effectenbank

„DIE HAGHE“

's-Gravenhage

„ Laan 9 „

TEL. H. 892 en H. 3492

Alle Bankzaken

Commanditaire Bankvereeniging
VISSER & Co.,
 Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken

Administratie van Vermogens
 Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“,
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
 2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

HADI- POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
Nobelstraat 20 - Den Haag
Telef. H. 475.

Hoofddepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

VERSCHENEN:

De Javaansche Danskunst

door Th. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Aleen gebonden verkrijgbaar, bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.

Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Bekso-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

PAS VERSCHENEN:

Levensschets van Dr. Wahidin Soedirohoesodo

door S. SURYANINGRAT.

Prijs: f 0.40.

De Serie

Levensschetsen van vooraanstaande Indonesiërs

bedoelt op beknopte en populaire wijze de jongere Indonesiërs en ook het Hollandsche volk bekend te maken met het leven en werken der Indonesische voormannen.

Over de „Levensschets van Pangéran Noto Dirodjo” door S. Suryaningrat schreef *De Haagsche Post*:

„... Deze levensschets van een der meest uitnemende Indische edellieden is door den heer Suryaningrat geschreven met een voorbeeldige voornaamheid. Liefde, eerbied en wijsheid voelt men achter de zinnen, maar zij zijn door een natuurlijken eenvoud zoo beïndrukt, dat alle rethorische verheerlijking is vermeden. En zelfs als men hier en daar merkt, dat het vuur onder de asch smeult, wanneer aan den edelen Indonesiër door den Nederlandschen ambtenaar onrecht is aangedaan, weet de biograaf een toch zoo begrijpelijk fel woord in te houden.

Over de „Levensschets van Mas Atmodirono” door R. van Sandick schreef *De Hollandsche Revue*:

„... Opgenomen in de serie „Levensschetsen van vooraanstaande Indonesiërs”, moet men ook dit boekje een groote betekenis geven, omdat door zijn verschijning de Westerling, die nog zoo zonderling over Indië en zijn bewoners denken kan, kennis kan maken met een der uitnemende mannen van de inheemsche maatschappij”.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

ROEGERLIJEN :: CHEMICALIËN
DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

waarin Nederland en Indonesië als gelijkberechtigden zullen optreden. Maar dit ideaal is alleen te verwezenlijken op voet van volkomen gelijkwaardigheid en op den voet van den uitdrukkelijken wensch ook van Indonesië. Nederland zal zich de sympathie van den Indonesiër hebben te overwinnen om aan dien dubbelen eisch te voldoen. Daartoe is geen middel beter geschikt dan het leeren kennen van elkaars volksziel. Hetgeen de Leidsche Universiteit sedert Kern in deze richting heeft gedaan is van het grootste belang.

Orgaan van de N.-I. Officiersvereniging.

Uit den inhoud van het Jan.-Nr. De verdediging van het Suezkanaal en den spoorweg Kantara-Syrië, door v. A. — Ons bezoek aan het voormalige Italiaansche front, door A. T. H. Winter. — Reglement of wetenschap (vervolg), door H. L. Roelfsema. — Paspoorten en certificaten van goed gedrag, door J. C. A. Bannink. — Interrupties op verplegingsgebied, door A. M. W. van Renesse. — De reorganisatie van het militair onderwijs, door C. P. Brest van Kempen. — De overgang van de verlofs-officiëren, door B. D. de Vries. — De dreigende vivisectie een „cri de coeur”, door S. Prins. — Het Indische leger als vakschool, door P. J. Graaff. (Schr. is met de strekking van het in de vorige afl. opgenomen artikel van Dr. G. J. Nieuwenhuis volkomen eens; hij hoopt, dat diens denkbeeld niet in het vergeetboek raakt en dat de mogelijkheid van een proefneming door het legerbestuur in overweging wordt genomen. „Welke collega, die over voldoende gegevens beschikt, rekent eens uit, hoeveel jaarlijks aan pensioen bespaard wordt, als b.v. alle ongegradueerden van de inheemsche troepen, na uiterlijk 12 dienstjaren, zonder pensioen, maar met een zekere dosis vakkennis, het leger moeten verlaten”).

Dienst voor Waterkracht en Electriciteit in N.-I.

Bij de N. V. Drukkerij Maks en v. d. Klits te Bandoeng is verschenen het derde jaarverslag van den Dienst voor Waterkracht en Electriciteit in Ned.-Indië. Aan het overzicht van de verrichte werkzaamheden ontleenen we het navolgende.

Het algemeen onderzoek van het voorkomen van belangrijke waterkrachten kon in den loop van het jaar 1920 slechts op kleine schaal worden voortgezet en moest worden beperkt tot die gebieden, waar aan dit onderzoek bijzondere behoefte bestond. Voor een meer systematisch, stroomgebiedsgewijze onderzoek was niet voldoende personeel beschikbaar.

Een overzicht van de aan het eind van 1920 bekende waterkrachten boven de 1000 P.K., zowel van Java als van Sumatra, Borneo en Celebes, is te vinden op bijlage 9. Bijlage 10 geeft een overzicht van de in uitvoering of bedrijf zijnde staatswaterkrachtwerken, terwijl bijlage 11 een samenstelling bevat van het totaal-vermogen van alle bekende waterkrachtbronnen. Uit deze overzichten blijkt, dat tot ultimo 1920 het voorkomen van waterkrachten met een vermogen van totaal 2.374.250 P.K. was aangetoond, waarvan 1.464.250 P.K. van staatswege zijn opgespoord.

Het verslag is voorzien van mooie illustraties en verscheidene kaarten.

De Indische Mercur.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 10. De Raad van Beroep voor belastingzaken in Ned.-Indië, door C. J. J. Jansen. — Ziekten van pisangs in Ned. Oost-Indië, door Prof. Dr. J. Westerdijk. — De Thee. Korte aantekeningen van het Algemeen Proefstation voor thee, besproken door Prof. dr. F. A. F. C. Went. — Algemeene vergadering van Rubberplanters ter Oostkust van Sumatra. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Verslagen van maatschappijen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De Afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft literatuur over cacao, kina, koffie, rubber, suiker, tabak, thee. — In een ingezonden stuk behandelt P. C. Dudok van Heel het clean weeding-systeem bij de koffie.

Verslag Staatscommissie Personeelsvoorziening.

Ter Landsdrukkerij te 's-Gravenhage is verschenen het verslag van de Staatscommissie ter bevordering van de personeelsvoorziening voor den Indischen Archipel. Deze commissie, ingesteld bij Kon. Besluit van 29 Maart 1921, had volgens artikel 1 van genoemd besluit de opdracht: maatregelen te beramen welke kunnen strekken om tegemoet te komen aan de behoefte aan personeel voor den burgerlijken dienst in Ned.-Indië, en den Minister van Koloniën ter zake van voorlichting te dienen.

Het is niet mogelijk in een kort bestek een overzicht te geven van het 118 blz. tellende rapport, dat in ruime mate belangstelling verdient; slechts brengen we uit Hoofdstuk I: „Kan Nederland aan de behoefte voldoen” een passage naar voren, waaruit valt af te leiden dat — naar het oordeel der Commissie althans — de dienstneming van buitenlanders in Ned.-Indischen Staatsdienst niet behoort te worden aangemoedigd. Hoewel de Commissie zich nog al voorzichtig ten

N. BLOM - SCHEVENINGEN

BEËEDIGD EXPERT
Badhuisweg 33. Tel. S 3029

Inkoop van Paarden, Brillanten :: en oude Indische Brillanten ::

deze uitdrukt, spreekt ze als haar overtuiging uit, „dat het aantal uit Nederland naar Indië uitgezonden ambtenaren nog zeer aanzienlijk zal kunnen worden opgevoerd, zonder dat dit in het algemeen een merkbaar nadeeligen invloed zal uitoefenen op de in Nederland beschikbaar blijvende reserve aan intellectuele arbeidskrachten, een reserve die, mede door het toenemend aantal studietoelagen voor den Indischen dienst, waarschijnlijk voor uitbreiding vatbaar zal blijken te zijn.”

Locale Belangen.

In afl. 15 (van 1 Febr.) vervolgt de hr. Kraayenbrink zijne beschouwingen over de wetgevende bevoegdheid der Lokale Raden met betrekking tot de beperking (en vernietiging of onbruikbaarmaking) van den eigendom. — De ir. bij de gemeentewerken te Batavia artikel over het onderhoud van de wegen aldaar. — In de rubriek Decentraliana is opgenomen de rede van den heer Van der Jagt in den Volksraad, inzake de overdracht van de bevoegdheden en werkzaamheden van Plaatselijk Bestuur in groote gemeenten aan de Burgemeesters.

De positie van den Indischen landsdienaar. Uitgegeven door de Vereeniging van Indische verlofgangers, goedgekeurd bij Kon. Besl. van 4 Sept. 1920, No. 49. ('s-Gravenhage, 1922).

Verslag omtrent de koelmoelijkheden in de haven van Soerabaja gedurende Aug.—Sept. 1921, gepubliceerd door de Handelsvereniging te Soerabaja. (Soerabaja, 1922).

Verzameling van Algemeene Orders voor het Ned. Oost-Indisch leger 1833—1920. Uitgegeven door het Departement van Oorlog. Met alphabetisch register en inhoudsopgave van de daarin niet opgenomen niet-geheime circulaire van algemeenen aard. (Weltevreden, 1921, 3 din.).

De Hollandsche vrouw in Indië. Brieven van een Zwerfeling, door Marie van Zeggelen. Tweede druk. (Amsterdam, Scheltema en Holkema's Boekhandel).

Verslag der Staatsspoor- en tramwegen in Ned.-Indië over het jaar 1919. Deel II. (Weltevreden, Landsdrukkerij 1921).

Geologie des Sangir-Batangharigebietes (Mittel-Sumatra), von H. Kugler. (Verhandelingen Geol.-Mijnb. Gen. Geol. Serie V, vierde Stuk).

De Engelsche handel met Nederland en Koloniën in 1921. (In- en Uitvoer, 8 Maart 1922).

Exorbitantie rechten, exorbitante eischen, door W. Lubberink. (De Vrijheid, 8 Maart 1922).

Indische kerk en zending (slo). — Iets over Ambon (aardrijkskundige beschrijving van het eiland), door P. v. d. Bijl. (De Banier, 3 Febr. 1922).

Het faillissement Sin Sing en Co. te Medan (uitvoerige behandeling). (Mededeelingen van de Handelsvereniging te Medan, 31 Jan. 1922).

Het oudheidkundig onderzoek in Nederlandsch-Indië. Voordracht van Prof. Dr. N. J. Krom (met gedachtenwisseling door de H.H. H. E. Steinmetz en Mr. Th. B. Pleyte). (Indisch Genootschap. Vergadering van 27 Jan. 1922).

Suriname.

Blijkens het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer over het wetsontwerp tot wijziging en verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor 1919, gaven verscheidene leden uiting aan hun ontstemming over het feit, dat een zoo omvangrijke supplettoire begrooting als de onderhavige, waardoor van de oorspronkelijke begrooting weinig meer overblijft, eerst ruim twee jaren na het verstrijken van dat, waarop zij betrekking heeft, aan het oordeel der Staten-Generaal wordt onderworpen. Zij zagen hierin wederom een aantasting van het budgetrecht der Kamer, welke ernstige afkeuring verdient. Anderen, die erop wezen, dat hiervan geen sprake kon zijn, wijl het hier slechts een z.g. regularisatiewet betreft, gaven intusschen ook als hun meening te kennen, dat het wetsontwerp eerder had behooren te zijn ingediend. Zij wilden daarbij echter niet nalaten te wijzen op den aanhef van de memorie van toelichting, uit welken blijkt, dat de late indiening niet aan het departement van koloniën is te wijten en dat deze ook door het hoofd van dit departement wordt betreurd.

Voorts werd door eenrstenomde leden de

Instituut W. G. TAANMAN

de Perponcherstraat 101—103 's-Gravenhage

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst. voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-I. amb.
- Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
- Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar. Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten

Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZOON

Telefoon M. 1880 en M. 3331

Waldeck Pyrmontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort

Turfbriketten

vraag gesteld, of de Koloniale Staten over de thans voorgestelde wijzigingen zijn gehoord en, zoo ja, hoe dan hun oordeel daarover was. Zoo neen, waarom zulks dan niet is geschied.

En ten slotte verklaarde men gaarne te zullen vernemen, welke de samenloop van omstandigheden is, waarvan in de eerste alinea der memorie van toelichting wordt gewaagd.

Verschenen is de memorie van antwoord over het wetsontwerp tot vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1922.

Een 13 kolommen beslaand, belangwekkend Staatsstuk, waaruit wij slechts hier en daar een greep kunnen doen.

De Minister heeft reeds in het vorige jaar te kennen gegeven de verwachting niet te kunnen deelen, dat de minder gunstige toestand van de kolonie, welke in hoofdzaak het gevolg is van omstandigheden, waarop wetgever en bestuur geen rechtstreekschen invloed kunnen uitoefenen, in belangrijke mate zou zijn te verbeteren door wijziging van de bestuursinrichting.

Evenwel merkt de Minister op, dat ook naar zijn inzien de bestuursinrichting van de kolonie voor verbetering vatbaar is en dat hij gaarne ter bevordering daarvan zal medewerken. Welke algemeene beginselen te dezer zake zullen moeten gelden hebben de inmiddels ingediende voorstellen tot herziening van de koloniale paragrafen der Grondwet duidelijk gemaakt.

De hiermede verband houdende ontwerpen voor een herziening van het regeeringsreglement zijn reeds in bewerking.

Het ligt in de bedoeling van den Minister om in die ontwerpen mede bepalingen op te nemen welke tot uitbreiding van het actief en passief kiesrecht voor de Koloniale Staten zullen leiden; o.m. is verlaging van census-normen en instelling van een nieuwe categorie kiesgerechtigden, z.g. „capaciteitskiezers”, bij hem in overweging.

De aanvaarding van een verplichting voor den gouverneur om tot ontheffing uit zijn ambt over te gaan van den departementschef, tegen wiens handhaving de Koloniale Staten zich hebben uitgesproken, zou praktisch neerkomen op een verantwoordelijk maken van die dienstcheffs aan de Staten in plaats van aan den Gouverneur.

Omtrent de vorming van gemeentelijke instellingen in de kolonie, overeenkomstig de denkbeelden van den minister, is, inzonderheid wat betreft de toestandbrenging van een plaatselijk bestuur voor Paramaribo, het overleg met den Gouverneur nog niet afgelopen.

Reeds zijn in de kolonie enkele waterschapsregelingen tot stand gebracht.

De noodzakelijkheid van beperking van de rijksuitgaven, door den huidige staat van 's lands geldmiddelen dringend geboden, geldt uit den aard der zaak ook ten aanzien van de Surinaamsche begrooting. De minister meende zich daarom te moeten onthouden van de opneming in het wetsontwerp van die nieuwe voorzieningen, inzonderheid van maatregelen van persoonlijken aard.

Omtrent de denkbeelden, die in een verhandeling omtrent de West-Indische begrootingen, in de afleveringen van Juli en September 1921 van het „Koloniaal Tijdschrift” opgenomen, uiteengezet zijn, is de meening van de Gouverneurs van Suriname en van Curaçao gevraagd.

De minister is tot zijn leedwezen nog niet in staat reeds thans de richtlijnen van een financieele politiek voor de kolonie af te bakenen. Welke groepeerings van uitgaven en middelen en welke scheidingen ook men in dit tijdsgewricht mocht wenschen toe te passen, zoolang de kolonie zelve, wat aangaat de verhouding tusschen landsuitgaven en landsinkomsten, zich in een dalende lijn blijft bewegen, lijdt op stuk van zaken elk stelsel, hoe juist ook ontworpen, schipbreuk op de dwingende consequenties van het feit.

Ten aanzien van de ontwikkeling der kolonie merkt de minister op, dat voorzieningen, waarbij het Gouvernement de leiding in handen neemt van de ontginning van de natuurlijke rijkdommen der kolonie, in hem geen voorstander vinden.

De minister onderschrijft de meening van die leden, welke een waarschuwend woord lieten hooren tegen de instelling van nieuwe gouvernementen-bedrijven.

Wanneer de heer Pyttersen eerstdaags uit Suriname terugkeert, zal de minister met hem in overleg treden omtrent verdere maatregelen tot opwekking van het particuliere initiatief met betrekking tot landbouwondernemingen in de kolonie.

Met de beschikbare krachten en middelen wordt zooveel mogelijk en niet geheel zonder succes aan de meest dringende behoeften inzake de volksgezondheid tegemoet gekomen.

Het drinkwatervraagstuk en het vraagstuk van verbetering van woningtoestanden hebben de aandacht van het bestuur.

De minister ziet niet in, dat een practisch belang zou zijn gediend met de openbaarmaking van de bescheiden betreffende de in den loop der tijden gerezen geschillen omtrent de grenzen tusschen Suriname en de nabijgelegen vreemde koloniën. Aangezien voorts het historisch belang van eene zoodanige publicatie niet in die mate weegt, dat de kosten in deze in het midden zouden mogen worden gelaten, acht de minister zich niet verantwoord, om ten aanzien van de in het verslag gevraagde openbaarmaking aandrang uit te oefenen op zijn ambtgenoot van Buitenlandsche Zaken.

Het spel van kat en muis tusschen Staten-Generaal en Regeering wordt dus voortgezet! Zullen de Staten-Generaal daarin berusten? Wij hopen van niet.

In de eerste plaats willen wij hier aanteekenen, dat het niet gaat om de grenzen met de nabijgelegen vreemde koloniën, maar meer in het bijzonder met de Britsche kolonie.

Men kan met den minister van meening verschillen omtrent hetgeen een *praktisch belang* genoemd mag worden. Wij achten het een praktisch belang dat het eindelijk eens bekend wordt, hoe en wanneer er een grensregeling met Engeland getroffen is buiten medewerking van de Staten-Generaal in strijd met art. 1 van het Surinaamsche Regeerings Reglement. Wij achten het van praktisch belang aan de hand van de bescheiden te onderzoeken of die regeling niet ongedaan gemaakt moet worden. In verband ook met de gedachtenwisseling, over deze kwestie gevoerd in „Het Vaderland” van 25 Februari, Avondblad, 1 Maart, Ochtendblad en 3 Maart, Avondblad, vestigen wij er de aandacht op, dat de minister ook nu niet gewaagt van een bezwaar der Engelsche regeering tegen publicatie van de bescheiden. De minister van Buitenlandsche Zaken is er dezen keer buiten gelaten.

Nu weer de Memorie van Antwoord:

Ten aanzien van de gouvernementen-koffie-onderneming Sloopwijk acht de minister het zeer waarschijnlijk, dat het gouvernement zich te zijner tijd uit het bedrijf zal dienen terug te trekken.

Wat betreft de positie der ambtenaren merkt de minister op, dat het thans nog niet een gunstig oogenblik is voor een algeheele herziening, maar dat zou kunnen worden voortgezet de uitkeering van duurtebijlagen in afwachting van de herziening.

De Gouverneur heeft het voornemen medegedeeld om een nieuw werkliedenreglement in het leven te roepen.

Het denkbeeld om een arbeidsinspectie in te stellen, zal een onderwerp van beschouwing moeten uitmaken bij de eventuele voorbereiding van een Departement van Arbeid.

De minister betreurt het, dat de ongunstige financieele toestand hem ook thans er toe noopt om de wegenverbetering op de vestigingsplaatsen voor uitvoering in langzamer tempo te brengen.

STOOM-WASSCHERIJ

GEBR. HEIJNEN

WITTE BRUG - DEN HAAG

TELEFOON SCHEVENINGEN 404

VAN 9-12, VAN 1.30-5, ZATERDAGS

TOT N.M. 1 UUR

SPECIAAL INGERICHT VOOR HET BEHANDELEN VAN HOTEL-GOEDEREN

Hilbrink.

Dameskleermakerij
Gravenhage 29 Westeinde
Nieuwe Stoffen voor
Tailor-Made

KONINKLIJKE

Meubeltransport-Maatschappij

DE GRUYTER & Co.

AMSTERDAM - DEN HAAG - ARNHEM

VERHUIZINGEN

BERGPLAATSEN VOOR INBOEDEL

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. N. 7057
hoek Valeriusstraat. 177
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

WALDECK PYRMONT BADHUIS
Waldeck Pyrmontkade 64-65
TEL. N. 4482
Kuipbaden met Handdoeken

Verkrijgbaar bij de „Centraal Apotheek „DE KOZDOE”, Fred. Hendriklaan 166, 's-Gravenhage, Telefoon Sch. 1053 13

AGENTIA ALBUMA

van Mevr. A. KRAJENBRINK, Soerabaja

AGENTIA tegen verval van krachten, uitputting, zwakte
ALBUMA tegen eiwit in de urine

Wafelfabriek · Dessertwerken

D. L. SCHEEPMAKER

HAAG (Holland).

Iets voor Fijnproevers.

Vraagt bovenal

SCHEEPMAKER's Fijne Wafels en Dessertwerken

SCHEEPMAKER · HAAG

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 474 & 475

KURHAUS SCHEVENINGEN

25-28 Mei 1922

INDISCHE TENTOONSTELLING

van Indische Kunstnijverheid en Huisvuist, Scheepvaart, Handel, Industrie, Cultures en Middenstand. Producten van en voor Oost- en West-Indië.

Informatie te bekomen bij den Thesaurier van „Boeatan” F. VAN PESKI, Van Aerssenstraat 54, den Haag. 117

Wissel In- en Verkoop.	Hollandsche Bank voor West-Indië	Incasseeeringen.
Credietbrieven.	Heerengracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290	Handelsinformaties.
Telegrafische	CURAÇAO	Rembours- en
Uitbetalingen.	130 CARACAS	Document-Credieten.
	Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.	

De door den oorlog onderbroken onderhandelingen, om door oprichting van een station voor draadloze telegrafie in de telegrafische behoefte van Suriname op betere wijze te voorzien, zijn in het begin van dit jaar hervat en dermate gevorderd, dat binnen niet langen tijd een oplossing in die richting mag worden verwacht.

In dit verband merken wij op dat, volgens een mededeeling in de *Temps* van 5 Maart, in Fransch Guiana een ingenieur is aangekomen, die de installatie van een draadloos station aldaar moet leiden. Het station zal een sterkte van 50 kilowatt hebben en een rayon bestrijken van 6000 K.M. en zal directe gemeenschap kunnen onderhouden met de Vereenigde Staten en met Dakar.

Het programma van de *Indische week* te Leiden vermeldt voor Dinsdag, 21 Maart, 3-4 uur: G. J. Staal. De bevolking van Suriname. (Botanisch laboratorium, Nonnensteeg 3).

Volgens *De Telegraaf* van 7 Maart krijgt Suriname een nieuwe serie postzegels, waarvan reeds de 5 en 10 cent in cijfertype en de 12½, 20 en 22½ c. met het beeld der Koningin zijn verschenen.

Curaçao.

De Maashode

vervolgt haar artikel, dat wij verleden week aahaalden, aldus:

„Hoewel het geenszins als muziek in de ooren klinkt te vernemen, dat de „bijdrage uit 's Rijks schatkist ter versterking der koloniale middelen de grens van het in redelijkheid toelaatbare bereikt heeft,” stemt het toch hoopvol hierna te vernemen, dat „gegeven de belangstelling van het Moederland in de economische ontwikkeling der kolonie, in gevallen van onvermijdelijkheid of van economisch ingrijpenden aard, aan aanvragen om offers van de Nederlandsche schatkist de aandacht zal geschonken worden.” Dat dergelijke offers noodzakelijk blijven, begrijpt het Moederland, wil de mogelijkheid worden geschapen van een „te zijner tijd” niet meer benodigd zijn der Rijksbijdrage.

Op een sluitende begrooting, welk ideaal zoo menigmaal is uitgehangen, wordt in de eerstvolgende jarenreeks althans nog niet gerekend, al wordt gehoopt, dat de toekomst dien wensch eens zal verwezenlijken.”

Gewezen wordt op hetgeen de waarnemende gouverneur Mr. Brantjes in zijn welkomstwoord toevoegde:

„De toekomst der kolonie is nu juist niet rooskleurig: Curaçao tot welvaart te brengen, onze koloniale begrooting sluitend te maken, zal wel tot de illusies blijven behooren”, waarin gezegd wordt:

„Men behoeft nu juist geen pessimist te zijn, om deze gezaghebbende meening, bij deze gelegenheid uitgesproken, te onderteekenen; de cijfers immers der benoemde Rijkssubsidie, die zich gedurende de laatste vijf jaren langs de stijgende lijn bewegen (respect. f861.642, f1.199.595, f1.290.595, f1.290.932, f1.255.189 en f1.328.787) geven den heer Gorsira wel een sterk apologetisch wapen in de hand om zijn getuigenis tegen aanvechting te handhaven. Ook al mogen Regeering en Staten-Generaal bij de begrotingsrevisie van het snoeiemes een ruim gebruik maken, het weldra in onze kolonie door te voeren beginsel van geldelijke onderwijsgelijkstelling, benevens de dringend noodzakelijke salarisherzienting zullen uitgaven vorderen, die het thans geraamde budget nader zullen bezwaren.

Bij de formulering der financieele afhankelijkheids-gedachte mocht veilig op de spoedige verwezenlijking dezer beide factoren worden gesteund

Uw Dameskleeding

koopt U het voordeeligst bij de Firma H. GROENENDIJK, Maison de Paris, Piet Heinstraat 98, Den Haag, Telef. 5770.

Wij zijn enorm gesorteerd in Chique modellen Damesmantels, Wandelcostuums, Toiletten, Japonnen, Blouses, Rokken, Jerseys en Jumpers.

en het reeds opgestelde welkomstwoord van den nieuwen landvoogd, eenige oogenblikken later uitgesproken, legde effectief de harmonie tusschen deze gedachte en de denkbeelden van het Moederland.

De belangstelling der Regeering voor een goeden gang van zaken in de kolonie is, gelijk gezegd, bij machte haar de aangenomen en markante gedragslijn te doen wijzigen, zoodat in gevallen van onvermijdelijkheid of economisch ingrijpenden aard zij onzen blik naar de schatkist wel wil verstaan.

Onder deze gevallen van onvermijdelijkheid laat de landvoogd op de eerste plaats ressorteeren de uitgaven benodigd om aan het bijzonder onderwijs, zoolang reeds in laste, de plaats van geldelijk gelijkbestemde als 't openbaar onderwijs toe te wijzen.

Het blijde aspect, dat de nieuwe Gouverneur ons in dezen opent, doet de kolonie vol vertrouwen de nabije toekomst tegemoet zien.

De verordening tot salarisherzienting is voorzien van hetzelfde etiket: onvermijdelijk, dringend. Het getuigt van goed doorzicht en een warm kloppend hart voor zijn ambtenaren dat de landvoogd zich in dezer voege uitdrukte: met kracht te zullen bevorderen, dat de herziening spoedig haar beslag krijgt. Wanneer het hem bovendien nog mag gelukken, van de vereischte lastdraging ad 50 % door de kolonie iets op den rug der Regeering af te schudden, zou dit succes nog belangrijker betekenis krijgen.

Als een onontbeerlijk huismeubel prijkte jaaf en dag op iedere begrooting de uitgetrokken post voor het onderzoek, om Willemstad van een drink-uitgezonden ingenieur G. Duyfjes hieromtrent rapport uitgebracht en later zijn ideeën neergelegd in „De Ingenieur” van 21 Maart 1914, onder het artikelhoofd: „De watervoorziening van de Benedenwindsche eilanden van de kolonie Curaçao.” Dit jaar zond Nederland opnieuw een expert uit, den mijningenieur Molengraaff, en, naar de gouverneur hoopt, zal onder zijn bestuur in de watervoorziening van Willemstad op afdoende wijze worden voorzien.

Vergissen wij ons niet, dan aanvaardt de heer Molengraaff, die tevens de irrigatiemogelijkheden voor de ontwikkeling van den landbouw onderzoekt als leidraad bij zijn arbeid de door Prof. Weiss uit Delft ontworpen plannen.

Wat de plannen voor maatregelen van economischen aard betreft, de breed-opgezette denkbeelden van ex-gouverneur Helfrich zullen aan zijn opvolger tot grondslag dienen. In hoever de verwezenlijking hier voor twee jaar uitgewerkte gedachte tot stand zal komen, zal, gezien de inmiddels noodig geworden bezuiniging, de toekomst moeten leeren.

Een ander maal hopen wij de belastingvraagstukken en het kiesrecht aan te roeren, die thans aan de orde zijn gekomen.”

Belastingplannen.

Over het ontwerp tot verhooging van het uitvoerrecht op mijnproducten is een gunstig Voorloopig Verslag uitgebracht door den Kolonialen Raad. „Met de strekking van het ontwerp kon men zich algemeen vereenigen.”

Het weer.

De plantende buitenbevolking was wel tevreden over den stand van de mais, maar toch, voor de echte Curaçaosche, de kleine mais, moest er nog een flinke, fiksche bui komen.

Die hebben ze nu gehad. Woensdag en Donderdag (1 en 2 Febr.) is er weer aardig wat water gevallen. We gelooven, dat het van 't jaar een pracht-oogst zal geven als zelden te voren.

Het is nu heerlijk wandelen door de dicht begroeide velden. Ge ruikt den maisgeur.

(A. d. C.)

S.S. „Bazalt”.

Dit nieuw gebouwde schip der K. W. I. M., be-

The English Sport Stores

Frederik Hendriklaan 85
The Hague

Sport articles and clothing of every description

P. J. KRAUS
 Witte de Withstraat II - v. Kinsbergenstraat 2 & 4
 Telefoon H. 1799

**Verlichting Verwarming
 - Sanitaire Installaties -**

G. C. Reeser & Zoon
 Hofjuweliers
 Noordeinde 18

Bekers en Prijzen voor Wedstrijden

Zijt Gij Abonné
 van het rijk Geïllustreerde
 Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
 OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
 aan bij de Administratie

Nobelstraat 20 Den Haag
 Telefoon H. 474 Telefoon H. 475

stemd om dienst te doen tusschen Curaçao en Maracaibo, Curaçao, St. Domingo, deed zijn intrede in onze haven. Het meet 780 ton bruto, 322 ton netto register, met een dood gewicht-capaciteit van 980 ton en een laadvermogen van 59770 cub. voeten.

Het schip is een oliestoker en kan een snelheid behouden van ongeveer 10 mijl.
 Er is gelegenheid voor een 12-tal passagiers.
 (A. d. C.)

De Pers.

Wij lezen in *El Heraldo* van 26 Januari l.l., dat het blad *La Verdad* weer verschenen is, in vergroot formaat.

De nieuwe Dominees.

Hetzelfde blad meldt, dat 22 Januari l.l. dr. H. W. Eldermans bevestigd is als predikant bij de Vereenigde Protestantische Gemeente te Willemstad.

Het Pantserdekschip „Zeeland“.

Naar wij vernemen, ligt het in het voornemen het pantserdekschip „Zeeland“ tegen den a.s. zomer een oefeningsreis naar West-Indië te laten maken.
 (Alg. Hbld.)

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

Amerika annexeert de republiek Liberia.

La Dépêche Coloniale van 5-6 Maart geeft den tekst van een leening-overeenkomst tusschen de Vereenigde Staten en de regering van de Afrikaansche negerrepubliek gesloten, wier strekking veel verder reikt dan het leenen van de 5 miljoen goud-dollar, tegen 5 percent, waarom de onderhandelingen werden ingezet. Feitelijk gaat 'om niets anders en om niets minder dan het prijsgeven van de onafhankelijkheid van Liberia, dat onder Amerikaansche protectoraat zou zijn gekomen, ja eigenlijk zelfs in de positie van een overzeesche bezitting van de V. S. gebracht zou wezen.

Wij laten hier de vertaling volgen, zooals de tekst verkort in 't Fransch weergegeven is.

In geval de betalingen van de interesten der leening niet op de vastgestelde tijdstippen worden voldaan, zullen de V. S. zich rechtstreeks de betaling verschaffen op de ontvangsten van elken aard; een Amerikaansche commissie van een twintigtal leden, de verschillende ministerieele departementen vertegenwoordigend, zal door de V. S. worden aangewezen, met opdracht de Liberiaansche financiën te controleren; de leden dezer commissie zullen een volslagen onschendbaarheid genieten ten opzichte van de Liberiaansche justitie; zij zal de ontvangsten en betalingen van de regering van Liberia bewerkstelligen, zal het programma der werken voor openbaar nut vaststellen, zal de richtlijnen aangeven in zake beheer en wat de ontwikkeling der inboorlingen betreft; geen concessie mag worden uitgegeven zonder goedkeuring van de commissie, die zich daarover tot de regering te Washington kan wenden; het Liberiaansche budget kan niet aangenomen worden, dan na de goedkeuring van de commissie verworven te hebben.

De V. S. behouden zich het recht van veto voor voor alle benoemingen van ambtenaren en vertegenwoordigers van de Liberiaansche regering (de President van de republiek inbegrepen) en het recht van toezicht op de handelingen der ambtenaren.

De V. S. zullen de grondwet van Liberia herzien en de gewapende macht reorganiseeren, waarbij de bevelvoering aan Amerikaansche officieren zal komen.

Tot zoover de inhoud der overeenkomst. De zaak heet voldongen. De heer King, President der republiek Liberia, heeft vrijheid gevonden het contract te onderteekenen, in 't jaar zelf, waarin de natie het eeuwfeest van haar onafhankelijk bestaan zou vieren, en even nadat de „Afrika voor de Afrikanen-beweging“ onder de negers van de V. S. sterk tot uiting gekomen is. Een Monroe-leer voor Afrika, Amerika kan zich hierin niet indenken.

't Is wel te verwonderen, dat deze transformatie, van een vrije Afrikaansche republiek in een Amerikaansch protectoraat of een Amerikaansche bezitting, haar beslag heeft kunnen krijgen, zonder eenige bemoeienis of zonder eenig protest van Britsche of Fransche zijde. 't Streven van Duitschland, om in Afrika als mededinger op te treden, is, zonder twijfel, een der oorzaken geworden van den grooten wereldoorlog; nu bereidden de V. S. zich een zelfde rol voor, terwijl in Washington over de grondslagen voor een wereldvrede werd beraadslaagd.

PAVILLON VICTORIA
 Scheveningue
 OUVERT PENDANT TOUTE L'ANNÉE

De Ghandi-Montagu-crisis.

Ghandi heeft 't aftreden van den secretaris van staat, den minister voor Indië, Mr. Montagu, veroorzaakt. Men zal dit tegenspreken en beweren, dat juist het optreden van hen, die zich als tegenstanders van Ghandi's drijven opwerpen, de crisis in 't leven hebben geroepen. Dit kan echter alleen volgehouden worden als men uitsluitend op 't laatste feit let, dat de druppel geworden is, waardoor de emmer overliep. De tegenstanders van de Ghandi-beweging hebben geleidelijk meer en meer verzet moeten prijs geven; zij wraakten de non-coöperation-methode, maar zij voelden toch dat velen in Britsch Indië meegelooven in de mogelijkheid om spoedig tot een groote mate van onafhankelijkheid van Engeland te komen. Zij zagen ook in niet meer te kunnen volstaan met de uitwerking van de in 1921 ingezette bestuursvorming. Tevens bemerkten zij, dat de door Engeland tegenover Konstantinopel gevolgde politiek door hun tegenstanders op zoodanige wijze werd geëxploiteerd, dat deze hiervan een geducht wapen wisten te maken. De raad werd aan de Britsch-Indische regering gegeven: schei toch uit met de lankmoedigheid ten opzichte van Ghandi; toon toch dat je dien raddraaier aandurft. Maar men durfde hem niet aan! Ook werd de raad aan de regering te Londen gegeven: laat toch af van je bedilfen van Konstantinopel en je beschermen van Griekenland tegen Turkije. Maar Londen luisterde hier niet naar! Men zegt, dat Montagu wel in die richting wilde, maar Curzon en Lloyd George stonden tegenover hem.

Toen is 't telegram gekomen, waarin Britsch-Indië uitdrukkelijk aandrong op een geheele ommekeer in de politiek tegenover den Grooten Heer van den Islam, en op een geheele verloochening van 't door Groot Brittannië te Sévres aangenomen standpunt ten opzichte van de Grieksch-Turksche verhoudingen. Montagu liet dit telegram publiceren, buiten voorkennis van de andere ministers. De hierdoor ontstane breuk bleek onherstelbaar; Montagu gaat heen.

Groot Brittannië voelt zich hierdoor in een zeer vervelende verhouding tot Frankrijk en Italië, bij de op 21 Maart te Parijs te houden bijeenkomst, ter bespreking van de kwestie van 't Nabije Oosten.

Door de door Angora gestelde eischen, zal elke vrijgevigheid van Britsche zijde al gelden als een zwakheid. Nu van Delhi uit Britsch Indië ook nog eischen gezonden heeft, die overeenstemmen met het Angora-program, nu zal er voor grootmoedigheid en eigen initiatief van Britsche zijde zoo wat niets meer overblijven. Geeft Londen niet toe, dan zullen de beste elementen in Britsch-Indië ontstemd zijn, en dan zou de Ghandi-aanhang zeer kunnen toenemen. Geeft Londen wel toe, dan zal Engeland als overwonnen beschouwd worden, en dit zou, behalve de onaangename geschaarwording, elke nederlaag eigen, wellicht den Ghandi-aanhang toch ook ten goede kunnen komen.

Hoe de houding te Parijs zal wezen, moet nog blijken, maar tegenover Ghandi heeft men zich nu eindelijk schrap durven zetten. Opzettelijk heeft men dit gedaan, vóórdat bekend zal wezen, wat in Parijs gezegd en beslist wordt. Ghandi is gearresteerd, hij zal voor zijn ophitsertijen voor den rechter komen. Kan hij zich in de gevangenis verheugen in zijn beteekenis als man, die den val van een ministerie heeft veroorzaakt, voordat Curzon naar Parijs gaat zal hij weten hoe Britsch Indië zich tegenover zijn aanhouding stelt, los en onafhankelijk van de in zijn non-coöperation politiek vermengde kwestie van Konstantinopel.

Wij stippen hier nog aan 't niet onwaarschijnlijk te achten, dat de Ghandi-aanhouding ook uitgesteld werd tot na het vertrek van den Prins van Wales, die juist dezer dagen zijn reis van vier maanden door Indië beëindigd heeft en naar Colombo vertrokken is.

Nog een waggelende troon.

Men herinnert zich natuurlijk de geschiedenis van de verheffing van Hedjas tot een onafhankelijk koninkrijk. Het was een der vele zetten, waardoor de entente, in deze speciaal Groot Brittannië, afbreuk wilde doen aan de centralen, in deze speciaal aan Turkije. Sedert den vrede van Versailles zetelt koning Hoessein er fier op den troon, de Britsche vriendschap bezorgde ook aan twee zijner zonen een kroon over een Arabisch gebied, maar evenmin als hij zich vroeger onder de Turksche heerschappij heeft kunnen schikken, schijnen nu verschillende Arabische hoofden zich naar zijn wil te kunnen voegen. De bevolking is ontstemd over verschillende maatregelen, waaronder de toenemende belastingen — ook daar dus! — een voornamen plaats innemen. De afkondiging van een belasting op de begrafenissen schijnt de stoot te hebben gegeven tot 't uitbarsten van ernstige rellen, die zelfs de moskee van Mecca niet hebben ontzien.

De onveiligheid op de wegen is erger dan ooit, de gemeenschap tusschen Yambo en Medina is voor den handel verbroken. Bewoners van de grensstreken wijken naar Soe-

H. W. MULDER, Huis- en Decoratieschilder
 Kepplerstraat 107-109 - Telefoon M. 279

Spiegel- en Vensterglas. Glas in Lood en Koper.
 Geëtet en Geornamenteerd Glas enz.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Het drama lijkt mij buitengewoon geschikt voor opvoering. De dialoog is overal levendig, en de diepzinnige wijsheid, de zwaar-filosofische denkbeelden, die den achtergrond vormen van dit gedegene werk, zijn nergens vervat in lange redeneeringen, die de dramatische kracht zouden verzwakken. En het vertoont een zeldzamen rijkdom van tooneelen, die bij de knappe en juist-opgevatte regie, diep ontroerend moeten werken, tooneelen, die den acteurs gelegenheid geven tot spel, ook zonder dat één oogeblik de ontroering van het kunstwerk door den schrijver werd voorbij gezien voor éénzijdige tooneeltechniek. Ongetwijfeld stelt het stuk hooge eischen aan spel en regie; maar als het over beide kanten in bekwame handen was, dan zou men er ook gerust een heel seizoen van society-plays voor cadeau kunnen geven.

(HERMAN MIDDENDORP in „De Nieuwe Gids“).

Uitgave van „Hadi Poestaka“
 Boekhandel en Uitgeversmaatschappij
 Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,
 Prinssestraat 35 - Den Haag,
 Telefoon No. 3902.

Technisch-Bureau K. F. HENNEMAN

ATJHSTRAAT 68-70 DEN HAAG
Telefoon HAAG 245.

Electriciteit - Gas
Water - Centrale Verwarming - Sanitair
Drijfwerken - Machinerieën
Smederij - Instrumentmakerij
Adviezen - Plannen - Begroeringen

ALLES OP TECHNISCH GEBIED.

Mutaties van 8 tot 15 Maart 1922.

Nieuwe Leden.

W. van Hartingsveldt, Raamsdonkveer, Julianalaan, f. 5.
H. J. Wesslink, p/a. I. H. E. C., Amsterdam, Heerengracht 509, f. 5.
F. Joosten, lid der firma Joosten en Jansen, Rubbermakers, Amsterdam, Rokin 69, f. 5.
Donaire W. M. Ploos van Amstel, Hilversum, Regentesselaan 12, f. 5.
J. Huges, Student, Noordwijk (afdeeling Leiden), f. 2.50.

Nieuwe Begunstigers.

Mevr. S. A. Hoen-Keijzer, Nassaulaan 3, Apeldoorn, f. 1.
Mevr. H. Donck-Naef, Mariannelaan 11, Apeldoorn, f. 1.

Afschrijven.

Jonkvrouwe E. M. L. Rose, Den Haag, Sophialaan 1B.
R. Akkerman, Godsdienstleeraar, Den Haag, 2de Blankenburgstraat 122.
J. A. Fol, Den Haag, Laan v. Nieuw Oost-Indië 192.
G. C. B. Baron van Hardenbroek, Utrecht, Lopikerkapel „Huize Vliet”.
H. M. N. Moorrees, Apeldoorn, Huize Hohenheim, Deventerweg E 12.
Mej. Mr. Th. G. Huet, Leiden, Zoeterwoudsche Singel 8.
Mevr. Wed. Wichers van Kerchem, Leiden, Noordeinde (overleden).
J. R. Becker, Nijmegen, Kronenburgersingel 7 (overleden).
A. van Haalen, Nijmegen, Varkensmarkt 36.
A. Hartog Catz, Nijmegen, Oranjesingel 59.
H. L. Vinke, Overveen, Lombard Petriilaan 6 (overleden).

Adresveranderingen.

Mr. J. J. de Meijer, Advocaat, Den Haag, van: Rijnstraat 1b naar: Noordeinde 150.
S. Kalf, Letterkundige, Haarlem, van: Kleverlaan 4 naar: Kleverlaan 46.
C. C. Busch Geertsema, van: Haarlem, Pension Minerva naar: Oost-Indië, z. b. a.
D. A. van der Wedden, Majoor Inf., van: Haarlem, Weterhoutstraat 32, naar: Amsterdam, p/a. Commandant Landweerdistrict Amsterdam IV, f. 5.
Dr. F. J. Noordhoek Hegt, Directeur Instituut Pasteur van: Heemstede naar: Weltevreden, Kramatlaan 13.
Mr. G. A. van Schouwen, Voorzitter Landraad, van: Haarlem, Houtplein 24, naar: Weltevreden, Dep. v. Justitie.
M. C. Koning, Directeur Stoomv. Mij. „Nederland”, van: Vogelenzang, „Huize Koekoeksduin”, naar: Amsterdam, p/a. Directie Stoomv. Mij. „Nederland”, f. 10.
C. K. Kessler, Leeraar, van: Zandvoort, Kostverlorenstraat 81, naar: Paramaribo (Suriname), f. 5.
R. Zuidema, Haarlem, van: Wilhelminastraat 1 naar: Bouwermanstraat 107.
Mevr. E. de Meijer, van: Utrecht, van Hogendorpstraat 25, naar: Bilthoven, Oosterpark „De zwarte Heuvels”, p/a. Prof. Star Bosman.
M. A. van der Lijke, Kap. Inf., Haarlem, van: Bilderdijkstraat 58 naar: Haarlemsche Kleverlaan 151 (Post Gids No. 49466).
H. Carpentier Alting, Oud-Directeur B. B., van: Beverwijk naar: Haarlem, Tuinwijkstraat 27, f. 5.
J. J. Ph. Koppens, Controleur B. B., van: Den Haag, Beeklaan 284, naar: Weltevreden, Dep. B. B.
H. J. Veraart, Adm. Ambt. B. B., van: Leiden, Rapenburg 78, naar: Weltevreden, Dep. B. B.
Th. Pigeaud, Student, van: Oegstgeest, Leidsche Straatweg 44, naar: Den Haag, Emmastraat 55, f. 2.50.
D. A. van Waardenburg, Student, Leiden, van: Plantage 1, naar: Steenstraat 6a.
Prof. Dr. G. A. J. Hazen, Hoogleraar, Leiden, van: Haagweg 13 naar: Rapenburg 50.
A. C. Bouman, Student, van: Leiden, Witte Singel 44 naar: Amsterdam, Sarpathiepark 98, f. 2.50.
K. W. R. Bezemer, Adm. Ambt. B. B., van: Leiden, Witte Singel 97, naar: Weltevreden, Dep. B. B.
C. J. Seegeler, Adm. Ambt. B. B., van: Leiden, Rijnlaan 114, naar: Weltevreden, Dep. B. B.
Mr. G. G. van Buttingha Wichers, Leiden, van: Haagweg 108 naar: Haagweg 20.
Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, Leiden, van: Witte Singel 84a, naar: Rapenburg 61.
J. G. van Vlaardingen, Candidaat Indisch Ambtenaar, van: Leiden, Hoogewoerd 71, naar: Utrecht, f. 2.50.
J. Th. G. van Boldrik, Luit. Art. N.-I. L., van: Den Haag, Daguerrestraat 130, naar: Nijmegen, Mesdagstraat 67, f. 5.
J. A. M. MacLeod Manuel, Hoofdamtenaar S.S. O.-I., van: Rijswijk, Leeuwendaallaan 51, naar: Den Haag, Borenestraat 8.

dan uit, uit vrees van tot dienstneming bij de krijgsmacht verplicht te worden.

Engelse berichtgevers verwachten den val van Hoesein, en wat dan? Weer een misrekening van Versailles?

Koloniale Tentoonstelling te Marseille.

In een te Parijs gehouden vergadering van het „Comité national des conseillers du commerce extérieur” heeft de heer A. Artaud een overzicht gegeven van hetgeen de Koloniale tentoonstelling beoogt en belooft; die dit jaar van Paschen tot Allerheiligen te Marseille zal worden gehouden.

Eerst was deze tentoonstelling voor 1918 uitgewerkt, de oorlog deed de half opgemaakte plannen afbreken. Een uitgestrekt terrein van 34 H.A. zal een groote hoeveelheid monumentale gebouwen bevatten, die niet slechts door hetgeen daar binnen wordt uitgesteld voor de koloniën willen getuigen, maar welke ook in hun uiterlijk karakteristieke scheppingen zullen zijn. Het moederland zal in een daarvoor bestemd gedeelte de tegen-tentoonstelling geven van datgeen, wat het voor de koloniën kan produceeren en datgeen wat het, van de koloniën afkomstig, hier verwerkt; voor 't eerste nemen de werktuigen en machines, voor 't laatste vooral de tot winkelwaren verwerkte grondstoffen de voornaamste plaats in.

Marokko krijgt een pittoresque wijk, waar werkplaatsen in volle bedrijf zullen zijn. Algerie, Tunis, Madagascar krijgen natuurlijk ieder een eigen afdeeling. Midden-Afrika zal ook de nieuwe gebieden onder Fransche vlag, Togo en Kamerun, tot hun recht laten komen.

De clou zal het Paleis voor Indochina worden. Dit gebouw zal, volgens den spreker, alles overtreffen, wat tot heden in dien trent gemaakt is. 't Wordt een weder-opbouw van het Paleis van Angkor, waarvan de maquette in *le Salon* van 1921 de *grand-prix* heeft behaald.

De aanvragen van exposanten hebben de verwachtingen verre overtroffen, zoodat nog een overdekte ruimte extra aan 't oorspronkelijke plan is toegevoegd.

Congressen, feestelijkheden, attracties zullen er naar streven gedurende de 6 maanden de belangstelling op gewild peil te houden.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging: WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

Ter leestafel liggen:

Bijdragen tot de taal-, land- en volkenkunde van Nederl. Indië, deel 77, 3e en 4e aflevering.

(Uitgave van het Koninklijk Instituut v. d. taal-, land- en volkenkunde v. N.-I. — Mart. Nijhoff, 1921).

Van het Informatie-Bureau: (Heulstraat 17, Den Haag).

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

Mr. C. de Wijs, Oude Gracht 341, Utrecht, ter plaatsing bij den Bureaudienst;
Mej. E. Schoonewil, Wilhelmina-gasthuis, Amsterdam, als verpleegster bij den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst;
Mej. G. Joosten, Molenweg, Heer-Hugowaard; mej. J. C. Noordam, Villa Elizabeth, Parkweg 21, Scheveningen, beiden als verpleegster bij de Militaire Hospitalen;
Mej. J. M. L. Pantekoek, Frederik Hendrikplantsoen 56, Amsterdam, als onderwijzeres 3e kl. bij het O. E. L. O.;
F. M. Razoux Schultz, Reinkenstraat 70, Den Haag; S. A. Blok, Prins Hendriklaan 6, Bilthoven, beiden als civiel-ingenieur bij den Waterstaat en 's Lands B. O. W.;
A. E. Klay, Oost-Maaslaan 19, Rotterdam, als ingenieur speciaal voor de afdeeling „Signaalwezen” van den dienst der Staatsspoor- en Tramwegen;
Mr. A. Hissink, Jan Luykenstraat 96, Amsterdam, ter plaatsing bij den Bureaudienst;
J. A. de Jong Mz., te Slikkerveer, als contracts-werkman voor scheepshouw bij het Marine-Etablissement te Soerabaja.

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN

Eigen Koffierfabriek

G. KERNER & Co.

BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S — ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN

DEN HAAG

BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

BERLITZ-SCHOOL

Practisch onderwijs in
alle MODERNE TALEN
ELKEN DAG begin van
Privaat- en Cursuslessen
: VERTALINGEN :
NAUWKEURIG IN
EN UIT ALLE TALEN

PIET HEINSTRAT 121

TELEFOON H. 6318 DEN HAAG

OLYMPIA THEATER

Prins Hendrikplein 3 - Tel. M. 814

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma.

Doorlopende Voorstelling,
aanvang 8 uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

L. H. SALA

FRED. HENDRIKLAAN 83 - TEL. SCH. 1507

BROUWERS AARDEWERK
AARDEWERK ST. LUCAS

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via Southampton, Genna, Port-Said naar
SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM
Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van portó voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1.50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(cautch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
- e. „Ontwaakt”. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door Th. A. C. COMVALIUS te Paramaribo. Prijs: f 1.50.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
- Lessen in Moderne Talen.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche
- Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Conversatielessen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Opleiding admmissie examen H.B.S. en Gymnasium.
- Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag. Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

Uitsluitend eerste klasse
MUZIEKINSTRUMENTEN
SNAREN, enz.
Inruilen en Repareeren
LANSBERG'S Muziekhandel
Schoolstraat 23 - DEN HAAG - Tel. H. 7324

N.V. Autogarage „CITO”
SCHENKWEG 7 - TEL. B. 804
'S-GRAVENHAGE
Luxe Verhuur-Auto's

Vraagt Prijscouranten.

Wijnhandel
JOS. BROUWERS

SPECIAAL ADRES VOOR
Bourgogne Mousseux

Zeer geschikte Wijnen voor onze Koloniën.

H.H. Leden 10 pCt. reductie.

Kantoor: Noordeinde 202
DEN HAAG TEL. H. 4013

C. HOYNG
SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland” te Gouda. 109

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
Garantie voor gave overkomst.

N.V. Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
en
DE OUDE VETTE HEN

Telefoon MARNIX 3820 Telegr.-Adres THEARIO

Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139

LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

Eigen winkels in alle deelen der stad.

Onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

COMPLETE MEUBILERING, BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =
Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokkebaan.

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123, Tel. M. 1403

Wendt U voor

**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport**

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAI & ZONNEN

HOF-KLEEDERMAKERS

Dr. Kuiperstraat 2 Tel. H. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”

Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

**Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa**

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 24

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of
huune verzameling wenschen te completeeren,
worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en
Aanbod in het Maandblad

NEDERL.-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf
regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag
gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG TEL. H. 474 EN 475

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25-26 'S-GRAVENHAGE

Wij breidden onze Afdeling

Literie

Vitrages Gordijnen

Wit-Lak-Meubelen

uit in Perceel Groenmarkt 28

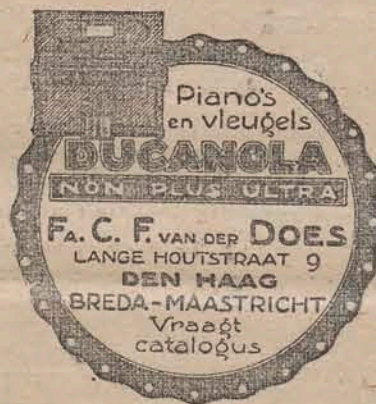
WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Naamlooze Venneotschap

Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 1D.

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Terenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid